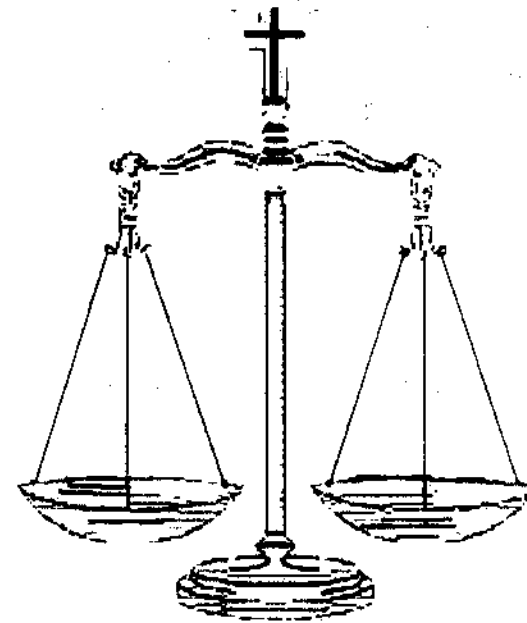

የሕይወት ሚዛን

በአባ ንብረ ሥላሴ ጥበብ
1998 ዓ. ም.

መታሰቢያ

ይህች መጽሐፍ መታሰቢያነቷ በሕይወት ዘመኔ ሁሉ ቤተ ክርስቲያንን እንድወድ፣ ለእግዚአብሔር እና ለሰዎች በታማኝነት እራሴን እንድበጥና ሁልጊዜም ከእውነት ጋር እንድቆም እውነተኛ የሆነውን ትምህርትና ከልብ የመነጨ ፍቅር ለሰጡኝ መምህሮቼ ለሊቀ ሊቃውንት መንከር መከንን እና መልአክ ምሕረት ጥበቡ ታዬ ይሁንልኝ።

ደራሲው

© 2006 የደራሲው መብት የተጠበቀ ነው። የለደራሲው ፈቃድ በሙሉም ሆነ በክፍል ማሳተም በሕግ ያበቀጣል።

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱት ጥቅሶች የተወሰዱት በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ለመጀመሪያ ጊዜ ከታተመው የእማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

ማውጫ

	ገጽ
ምስጋና	III
ስለመጽሐፉ አጠቃቀም	IV
መግቢያ	V

ክፍል አንድ፡- የሕይወት ጉዞ	1-29
ጎደሎ ሚዛን	9
ኃጢአትና ውጤቱ	18

ክፍል ሁለት፡-

ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና	30-120
ከተጠያቂነት መሸሽ	30
ይህ ለምን ሆነ?	46
አዙሮ አለማየት	50
በቃኝ አለማለት	72
እውነትን መካድ	81
በራስ አለመተማመን	89
በግምት ላይ እርግጠኛ መሆን	99
ምኞት	100
ፍርሃት	105
መጥፎ ምክር መስማት	110

ክፍል ሦስት፡-

ምርጫችን ምን ይሆን?	121-143
የሰው ምኞትና ውጤቱ	122

የደስታ ምንጭ	126
ተቀዳሚ ምርጫ	133
ምርጫን ማስተካከል	140

ክፍል አራት:-

የእግዚአብሔር የበላይነት

በሕይወት ሚዛን ላይ	144-170
በቃል ኪዳን ጠባቂነት	150
በአሠራሩ ፍጹም በመሆኑ	158
በፍርዱና በማዳኑ ፍጹም በመሆኑ	165

ክፍል አምስት:-

የሰው ድርሻ

ሰው፣ ሰው መሆኑን ማወቅ	172
ኃጢአተኛ መሆኑን መገንዘብ	175
ማመን እንደሚያስፈልገው ማወቅ	177
በአመነው መኖር እንደአለበት መረዳት	181

መደምደሚያ

ዋቢ መጻሕፍት

ምሰጋና ከበቃ

ከሁሉ እስቀድሞ ከእናቱ ማኅፀን ጠብቆ ወላጆቹና በዙሪያችን የነበሩ ሰዎች መቃብር ለመማስ እየጠበቁ ሳለ ነፍስ ዘርቶ እንድንቀሳቀስ ያደረገና እንደገናም ከዚያ ውስጥ እውጥቶ ለቤቱ እገልጋይ እንድሆን ያደረገ እምላኬን እግዚአብሔርን አመስግናለሁ።

ይህ መጽሐፍ በጥሬት እንዲወጣ ጊዜዋን፣ ጉልበቷንና ያልተወሰነ ጥረቷን ላበረከተችው ለዘማሪት ሶፊያ ታደሰ ከልብ የመነጨ ምሰጋና እያቀረብኩ ለመንፈሳዊና ለሥጋዊ ሕይወቷ መሳካትም ለዘወትር ጸሎቴ እስባታለሁ።

ለእቶ ተረፈ በቀለ እና ለእቶ ባሕሩ ዘርጋው ከፍ ያለ ምሰጋና ላቀርብ እነሱ ብቻ ሳይሆኑ ቤተ ሰቦቻቸውም ይህንን መጽሐፍ በማረምና እኔን በመምከር ለሰደከሙና ጊዜያቸውን ለለሰጡ እነርሱንም ጭምር በማመስገን ነው። በተለይም እቶ ተረፈ በቀለ በከባድ በሽታ ተይዘው ሃኪም እረፍት ውሰድ ቢላቸውም እንኳን መጽሐፉ ሳያልቅ አልወሰድም በማለት ከራሳቸው ሕይወት አስበልጠው ለሰውና እግዚአብሔር ሕይወታቸውን እንዲጠብቅ ጤንነታቸውን እንዲያበዛ ከልብ አመኛለሁ።

በመጨረሻም በጹሑፍ ትየባ እቶ ሊቁ አጅጉን፣ በመጽሐፉን ሽፋንና ቀለም ሥራ እቶ ግሩም በቀለን፣ እቶ ዘለዓለም ባይለዩኝን፣ እንዲሁም ወይዘሪት ዮዲት ደስታን እያመበገንኩ በማችሁን በሙሉ ለመጥቀስ ባልችልም ለዚህ መጽሐፍ ህትመት መሳካት በተለያዩ እገልግሎት ሰተለይም የማሳተሚያ ገንዘብ በማዋጣት ለረዳችሁኝ እባቶቼና እናቶቼ እንዲሁም ወንድሞቼና እህቶቼ ከልብ የመነጨ ምሰጋናዬን እቀርባለሁ።

እግዚአብሔር እምላክ ቤታችሁን በሰረከት ይመጣ።

ስለ መጽሐፉ አጠቃቀም

የሰው ልጅ ተግባር ባጠቃላይ ሲታይ በሁለት አቅጣጫ ሊመደብ ይችላል። አንዱ ቃለ አግዚአብሔር በሚያዘው መሠረት መልካሙን ሁሉ በማድረግ ሲሆን ሌላው ደግሞ ከአግዚአብሔር መመሪያ ውጭ ሃጢአትን (ክፋትን) አየሠሩ መኖር ንው። ከእነዚህ እያንዳንዱን በማድረግ ምን ሊደርስብን ወይም ልደርስልን እንደሚችል መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምረናል።

ይህ “የሕይወት ሚዛን” የተሰኘው መጽሐፍ የነገረ መለኮትን ትምህርት የሚሰጥ ባይሆንም፤ ከላይ የተገለጹትን የሰው ልጆችን ከመጽሐፍ ቅዱስ፤ ከአገራችን ሁኔታዎችና የአኔንም ገጠመኞች በተለያዩ ገጸ ባሕርያት አማካይነት ሰፊ ያለ ትምህርት ያቀርባል።

- አንባቢዎቹን ለማስገንዘብ የምወደው ዐቢይ ጉዳይ፤
- 1ኛ በመጽሐፉ ውስጥ የቀረቡት ገጸ ባሕርያት አንዲወደሱበት ወይም እንዲወገዙበት አስመሆኑን፤
- 2ኛ በተለይ ስለአገራችን በታሪክ መረጃነት የቀረቡት ግለሰቦች ወይም ቡድኖች በመልካም ወይም በክፉ ተግባራቸው በምሳሌነት የቀረቡ መሆኑን እና
- 3ኛ እያንዳንዱ የመጽሐፉ አንባቢ በተራ ቁጥር 1 እና 2 የተመለከቱትን ከግንዛቤ ውስጥ በማስገባት የራሱን ማንነት (ምንነት) እንዲመረምር አስፈላጊ መሆኑን ነው።

መጽሐፉን ከላይ ከጠቀስናቸው ነጥቦች አኳያ በመጠቀም ካነበብነው፤ ለእያንዳንዳችን ሕይወት፤ ሚዛናዊ አኗኗር እንደሚጠቅመን ሙሉ አምነት አለኝ።

በመጨረሻም የማሳሰበው በመጽሐፉ ውስጥ ዓመት ምህረት የተለየ ቦታ እና ጊዜ ካልሆነ በቀር እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር መሆኑን አንባቢው እንዲረዳልኝ ነው።

መልካም ንባብ እመኛልዎታለሁ።
አባ ገብረ ሥላሴ ጥበቡ

መግቢያ

911 (ናይን ዋን ዋን) በአሜሪካ አገር የአደጋ ጥሪ ነው። የአሜሪካን ወላጆች ልጆቻቸው ቋንቋ መናገር ሲጀምሩ፤ መጀመሪያ የሚያስተምሯቸው 911 እና የቤታቸውን መለያ ቁጥር ነው። ማንኛውም ልጅ ይህን ካወቀ ከአቅም በላይ የሆነ ነገር በቤት ውስጥ ሲያይ ወይም ሲያጋጥመው በስልክ 911 ደውሎ የደረሰውን ችግር፤ የቤቱን አድራሻ በትክክል ይሰጣል። የአደጋ መከላከያ ሰዎች በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥ ከቦታው ደርሰው ለተፈጠረው ችግር መፍትሄ በመፈለግ እርዳታ ያደርጋሉ።

እንደ አጋጣሚ ሆኖ ስፕቴምበር (9ኛ ወር) 11 ቀን 2001 ዓ. ም. የዓለምን አቅጣጫ የለወጠው አደጋ በኒው ዮርክ ከተማ ውስጥ በሚገኙ ስማይ ጠቀስ መንትያ ፎቆች ላይ ደርሷል። ከዚህ ቀን በኋላ የዓለም አቅጣጫ በኢኮኖሚ፤ በፖለቲካ፤ በሃይማኖትና በማኅበራዊ ጉዳይ ከፍተኛ ለውጥ አሳይቷል። ዘመኑ በመገናኛ ብዙሀን እየጠበበ የሄደውን ያህል የሰው አስተሳሰብ ልዩነት እየሰፋ መሄዱን የምናውቅበት ጊዜ ሆኗል። የዓለም አቀፋዊነት እንቅስቃሴ ብዙዎችን እያደኸየ የጥቂቶች የሀብት ማከማቻ እየሆነ የሄደውን ያህል የዓለም አቅጣጫ በዚያው ልክ አየዋለሰ ነው። ገንዘብ የበዛውን ያህል ድህነት አየጨመረ ነው፤ ሀብታሞች በጥቂት ሠራተኞች ብዙ ትርፍ ለማግኘት በሚያደርጉት ሩጫ የብዙዎችን የኑሮ ሁኔታ እያመሰቃቀለው ነው። በዚህ ላይ ለሕይወታቸው እንኳን የማይራሩ የአጥፍቶ ጠፊዎች ብዛት ከምን ጊዜውም በላይ እየጨመረ መጥቷል።

ከዚህ ሁሉ አቅጣጫ፤ የአገራችንን ሁኔታ ሰናይ በተለያዩ መንገዶች አሳሳቢ ሁኔታ ውስጥ እንዳለን ይታወቃል። በጎሳ ፖለቲከኝነት ምክንያት የመጣው መለያየት ሃይማኖቱን፤ ባህሉን፤ መከባበሩን በሙሉ አንደ ስፖንጅ አየመጠጠ፤ ባዶውን እያሰቀረው ነው። ከዚህም የተነሣ፤ ፍቅር ከብዙዎች ርቃ መጠለያ እንደመፈለግ በመንከራተት ላይ ናት። በአጠቃላይ የሕዝባችን ኑሮ

ሲታይ ሚዛኑን የጠበቀ አካሄድ የለውም። ከሚሊዮን ድሆች መካከል አንድ ሀብታም ቢገኝ ምን ጠቀሜታ ይኖረዋል?

ስዚህ ሁሉ መነሻ የሆነው ማንነታችንን ካለማወቅና ካለመረዳት የመጣ ነው። “የሕይወት ሚዛን” በሚል ርዕስ የተዘጋጀው ይህ መጽሐፍ የብዙዎቻችንን ሕይወት ይዳስሳል ብዬ እምናለሁ። መጽሐፉ በየአንዳንዱ ርዕስ ከመጽሐፍ ቅዱስ ገጽ ባሕርይ በመነሣት የየአንዳንዱን ግለሰብ ባህርይ የሚመረምር ነው። በመሆኑም የሰው ማዕከላዊ ነጥብና ፍላጎት ደስታን ማግኘት ሲሆን የደስታ ማግኛ ዘዴው ግን ከእውነተኛው የደስታ ምንጭ ተነስቶ እውነት ወደአልሆነ የደስታ ምንጭ ስለሚጓዝ ሰው የፈለገውን ላያገኝ ይታያል። ስለሆነም “የሕይወት ሚዛን” አቅጣጫን የሚቀይርና የሕይወት ምንጭ የት እንደሆነ ጠቃሚ ሃሳብ የሚሰጥ መጽሐፍ ነው።

መጽሐፉ የአምስት ዐበይት ክፍሎች ያሉት ሲሆን የመጀመሪያው ክፍል የሕይወት ጉዞ ውጣ ውረድና የሕይወት ጉዞ ምስቅልቅል መነሻውንና ምክንያቱን ይገልጻል። በሁለተኛው ክፍል የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ ባሕርይ ስህተቱን አሜን ብሎ ያለመቀበሉ ምክንያትና ከዚያም ጋር ተያይዞ የሚመጣውን ችግር ያብራራል።

ሌላኛው ክፍል የደስታ ምንጭና መንስኤው ምን እንደሆነና ሰው ምርጫውን እንዴት ማስተካከል እንዳለበት በመረጃ የተደገፈ ሀሳብ ያብራራል። ይህ “የሕይወት ሚዛን” የተሰኘው ሀብታሙን በመቀጠል በሕይወት ላይ የእግዚአብሔር የበላይነትና የሰው ድርሻ ምን እንደሆነ ተገቢ መረጃዎችን በማቅረብ ሀብታሙን ይቋጫል። በመደምደሚያውም ላይ የመጽሐፉን ዋና ዋና ሃሳቦች በአጭሩ በማጠቃለል ከዋቢ መጻሕፍት ጋር ቀርበዋል። ስለሆነም አንባቢ ከዚህ መጽሐፍ ጠቃሚ ትምህርት እንደሚያገኝ በመገንዘብ በጥንቃቄ እንዲያነብ ይጋበዛል።

መጽሐፉ የተዘጋጀው የነገረ መለኮት ትምህርት ወይም ታሪክ ለማስተማር አይደለም። በዕለታዊ ኑሯችን ምን ማድረግ

እንዳለብንና በዚህ ምድር ሰንኖር ለምናደርገው ሁሉ ኃላፊነት እንዳለብን የሚያስተምር ነው። አንባቢ የመተቸትና አስተያየት የመስጠት መብቱ የተጠበቀ ሲሆን ምክርና ገንቢ ሀሳብ ቢሆን ይመረጣል። መገምገምና መተቸት ካስፈለገ ከተጨባጭ ሃሳብ ጋር ቢሆን ለዕድገታችን ጠቃሚ ነው።

አባ ገብረ ሥላሴ ጥበቡ
Aba Gebre Slassie Tibebe
P. O. Box 680
Grand Central Station
New York, NY 10017

ክፍል አንድ የሕይወት ጉዞ

ዕለቱ በኢትዮጵያ ቀን አቆጣጠር ጳጉሜን 4 ቀን እሑድ ሳይ ውሏል። ለዚህ ቀን የተመደበው የቅዳሴ ወንጌል ምንባብ የሉቃስ ወንጌል 17 ፣ 20 - 37 ነበር። በዚህ የወንጌል ቃል ላይ ብዙ የሕይወት መግቢያ የሚሆኑ ትምህርቶች ቢኖሩትም አጠቃላይ ነጥቡ ሦስት መሠረታዊ ሃሳቦች አሉት።

1. የጌታ አመጣጥ እንዴት፣ ምንና በምን ዓይነት መሆኑን፤
2. ጌታ ከመምጣቱ በፊት የለው ልጆች ምን ዓይነት ዝግጅት ማድረግ እንደነበረባቸው፤
3. ከዚህ ቀደም በዝግጅት ጉድለት የተነሣ በኖህና በሎጥ ዘመን የነበሩት ሰዎች የደረሰባቸውን ችግርና ያሳዩትን ውጤት ያብራራል።

ነገር ግን ጌታ ከመምጣቱ በፊትና የመምጣቱ ምልክት ከመከሰቱ በፊት መሲሁ በክፉዎች እጅ እንደሚያዝ፣ እንደሚገረፍና እንደሚለቀል፣ እንደሚሞትና እንደሚመለስ ትምህርቱ ያብራራል። በጌታ መምጣት ሰዎች መሞኘት እንደሌለባቸው ሲያስረዳቸው በዚህኛው ወይም በዚያኛው ቦታ ነው ማለት እንደሌለባቸው፣ የጌታ አመጣጥ የተሸሸገ ወይም በአንድ አካባቢ ብቻ ሳይሆን ልክ መብረቅ ሲወርድ ብልጭታው ያለበትን ብቻ ሳይሆን አካባቢውን እንደሚያበራ ሁሉ የጌታ አመጣጥም በአንድ በተወሰነ ቦታ፣ ቤት ወይም ቤተ መቅደስ ብቻ ሳይወሰን በአጠቃላይ በዓለም የሚታይና የሚያንጸባርቅ ነው።

ስለዚህ ሰዎች በዚህ ወይም በዚያ ይመጣል ብለው ከማለብ ይልቅ ሊያደርጉ የሚገባቸውን በማድረግ ላይ ብቻ እንዲያተኩሩ ተነግሯቸዋል። ለዚህም ምሳሌ የሆኑት በኖህ ዘመን የነበሩ ሰዎች የማስጠንቀቂያ ትምህርቱን መቀበል አቅቷቸው በራሳቸው ስሜት በመነዳት ለእለት ኑሯቸው እየተጣደፉ ሲበሉ፣ ሲጠጡ፣ ሲያገቡ፣ ሲያጋቡ፣ ሲገዙ፣ ሲሸጡ፣ በአጠቃላይ ለዕለት ፍላጎታቸው

የሚሆነውን ነገር ሲያሟሉ እንደነበሩ የሰዓቱና የቅጣቱ መድረስ ምልክት የሆነችው የኖኅ መርከብ ተሠርታ ተጠናቀቀች። ኖኅ ወደ መርከብ ገባ፤ ሌሎች በሙሉ ከሚጠቀሙበት ንብረታቸው ጋር በጥፋት ውሀ ተቀጡ። በሌላም ምሳሌ የሆኑት በሎጥ ዘመን የነበሩት ሰዎች የዚህ ተመሳሳይ ሁኔታ ነበራቸው። እነርሱም እንደዚሁ በኖኅ ጊዜ የነበሩት አንዳደረጉት፤ ሲበሉ፤ ሲጠጡ፤ ሲሸጡ፤ ሲሰውጡ ሎጥ ከአካባቢው እንዲወጣ የተባለበት ቀን ደረሰና እነሱ በእሳትና በዲን ተቀጡ። አሰገራሚ የሆነውና የሚሆነው ግን እነዚህ ሰዎች የጀመሩትን የራሳን ስሜት የማሰደስት ሥራ እንኳን ሳይጨርሱትና ሳያከናውኑት ነው ሞት የደረሰባቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ገና በፍላጎት ላይ ሳሉ ፍላጎታቸው ሳይጠፋ እንደነበረ ነው የሚነግረን።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያስተማረው፤ የክፋት ሥራ ካልተውሉት መቆሚያ ስለሌለው ሰው ደግሞ የመሞቻቸውን ቀን ስለማያውቅ በየቀኑ ራሱን ማዘጋጀት አለበት። ይህንን በቀጥታ ወደ ኢትዮጵያውያን ሁኔታ ብንወስደው መጣላት ከጀመርንበት አሁን እስካለንበት ድረስ ጥላቻው እየሰፋ እንጂ እየጠበበ ሲሔድ አልታየም። በእኛ አድሜ እንኳን የመጀመሪያውን የሕዝብ እንቅስቃሴ ብንመለከተው፤ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት ሲያበቃ ችግር ይቃለላል ተብሎ የተጀመረው ነገር ሌላ የፖለቲካ ልዩነት ፈጠረና በሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች ሕይወትና በሚሊዮን የሚቆጠር ንብረትን አጠፋ።

ሊተካ የማይችለውን የሀገሪቱን ታሪክ አናጋ፤ በዚህም ላይበቃ የኅብረተሰቡን ሞራልና አስተሳሰብ የሚቀይር የአምላክ የለሽነት አስተሳሰብ አምጥቶ ሊቀረፍ የማይችል ችግር በሀገሪቷ ላይ ጣለ። የነበረው መንግሥት ከነአስተሳሰቡ ቢወገድ ለሀገሪቱ ይጠቅማል የተባለው ሌላ ውሳኔ የጎሣ ፖለቲካ ፈጠረና የአብሮ መኖርን ትርጉም ሁሉ አጠፋ። ይህም የቋንቋና የዘር ልዩነትን ወለደ። የዘር ልዩነቱ እንደገና ወደ ጎጠኝነት ተቀይሮ ሃይማኖትና ፖለቲካ ድብልቅልቁ ወጥቶ ሊቆም ወደማይችል ችግር ሲጓዝ እንመለከታለን። መቼ ነው ይኼ ነገር የሚቆመው? አንዱ ሲዚጋ

ሌላው ይፈጠራል፤ አንዱ ሲያከትም ሌላው ይመጣል። በኖኅና በሎጥ ጊዜ የነበሩ ሰዎችም ችግራቸው ይህ ነበር። አንደኛው ፍላጎታቸው ሲያከትም ሌላኛው እየመጣ የተሰጣቸው የእድሜ ገደብ አንኳን አልበቃ ብሏቸው የልባቸው ሳይደርስ መጨረሻቸው ሞት ሆነ።

እኛ በአሁኑ ጊዜ አንድ ምርጫ ይኖረናል። ይኸውም ይህን ለማንም የማይጠቅም አጥፊ የሆነ መለያየትን መተው ብቻ ነው። ከማለቃችንና ከመጥፋታችን በፊት ካልተውነው ራሱ ሊቆም አይችልምና በዚህ ትምህርት ላይ እኛም ሆንን ያን ጊዜ የነበሩ ሰዎች የተታለልንበት አንድ ነገር አለ። ጌታ ሲያስተምር አንደገለጸው፤ በዚያን ጊዜ በአንድ ወፍሮ ከሚፈጨ ሁለት ሴቶች አንዱ ትወሰዳለች፤ ሁለተኛዋ ትቀራለች፤ በአንድ እርሻ ከሚያርሱ ገበሬዎች አንዱ ይወሰዳል፤ ሌላኛው ይቀራል። በአንድ አልጋ ከሆኑ ሰዎች አንዱ ይወሰዳል፤ ሁለተኛው ይቀራል። አንዱ ወይም ሌላው ከጎናችን ሲወሰድ እኛ ያመለጥን አየመለለን በጀመርነው ክፋታችን እየቀጠልን እንሄዳለን እንጅ እየቀነሰን አንሄድም። አንዳንድ ጊዜማ ከእኛ ተነጥለው የተወሰዱት ሰዎች በሞኝነትም ይመሰለናል። ስለሆነም በንስሐ ከመዘጋጀት ይልቅ በብልሃትና በፈሊጥ ለመሄድ እንሞክራለን። ነገር ግን አንድ መሠረታዊ ነገር አለ። ሞታችን በአጭርም ሆነ በረጅም፤ በድንገተኛ አደጋም ሆነ ለረጅም ጊዜ በታመም፤ የሰው ልጅ መሞቱ የማይቀር ነው። ለዚህም መዘጋጀት ያስፈልጋል።

ስለሆነም ሁላችንም በዚህም ሆነ በሚመጣው አዲስ ዘመን ክፋት ሳይቀድመን እኛ ቀድመነው ከአለን ክፋትና በቀል ሁሉ ተወግደን የንስሐ ጊዜ እንድናደርገው ያስፈልጋል። አዲሱ ዘመን የሰላም እንዲሆን ተመኝቼ ነበር ትምህርቱን የደመደምኩት። በማግለቱ ማለት ለኛ የማከናውናቸውን ነገሮች አሰላለልኩና ቀኑን ሳሰበው የኢትዮጵያ ቀን አቆጣጠር የዓመቱ መጨረሻ ቀን ነው። ቢላካልኝ ኖሮ የአውሮፓውን ጉብኝቱን የምጀምርበት ቀን ነበር። ግን ሰላልተላካ ወደ መስከረም 20፤ 2001 አካውሬ ወደ አውሮፓ ለመሄድ የሚያስፈልጉኝን ጉዳዮች ማመቻቸት ነበረብኝ። ይኸውም

የመጀመሪያ መሆን ያለበት ወደምሥራቅቸው አገሮች የመግቢያ ሺዛ ማግኘት ነው። በዚህ ጊዜ እንበኛቸዋለሁ ብዬ ያሰብኳቸው አገሮች ጀርመንና ግሪክ ስለነበሩ መጀመሪያ ኒውዮርክ ከሚገኘው የጀርመን ኤምባሲ መሄድ ነበረብኝ። ማንሁትን ሰደርሰ በታውን ጠይቄ ከተባበሩት መንግሥታት ጽሕፈት ቤት አካባቢ ከሚገኘው የጀርመን ቆንሰላ ጽሕፈት ቤት ሔድኩኝ። ከዚያም ሺዛ ስጠይቅ፤ ሺዛ ለማግኘት እኔ እንዳሰብኩት ቀላል ሆኖ አልተገኘም። ቢያንስ ሦስት መሠረታዊ ነገሮች ያስፈልጉኛል። እነዚህም የግብዣ ደብዳቤ ጀርመን በሚኖር ሰው፣ የጤና ኢንሹራንስና እነሱ ከሚቀበሏቸው ድርጅቶች የተገዛና የባንክ ሰቴትመንት ነበሩ። እነዚህን ለማሟላት የሰጡኝን ሃሳብ ተቀብዬ ይህንኑ ጉዳይ ጀርመን ወደ ጋበዘችኝ ወዳጄ ስልክ ደወልኩኝና ስለፕሮግራሜ ተወያየሁ። እሷም እኔን ለማሰንብኘት በቂ ጊዜ እንዲኖራት የመጀመሪያው ጉብኝቴ ግሪክ ሆኖ ከዚያ ስመለስ ጀርመን ብመጣ የሚሻል መሆኑን ነግራኝ ደብዳቤ እንደምትጽፍልኝ ተሰማምተን፤ ከመስከረም 26 እስከ 30 ባለው ቀን ወስጥ ጀርመን የሚገኙትን ታሪካዊ የሚባሉትን ቦታዎች እንደምታሰገብኝኝ ተወያይተን ስልኩን ዘጋን።

ከዚያም ከቤቴ እንደደረሰኩ፤ አንዲት እህት ደውላ ከሦስት ቀን በፊት በሎስ አንጀለስ ስለተካሄደው መንፈሳዊ ጉባዔ ስምታ ስለነበር መልካምነቱንና ብዙ ሰዎች የወደዱት መሆኑን ገለጸችልኝ። እኔም ስለ አለፈው እሑድ ትምህርት እንደገና ዋና ዋና ነጥቦቼን በመከለስ፤ እያንዳንዱ ሰው ክፉ ሥራን ካልተወ በቀር ክፉት በራሱ ሊወገድ የማይችል መሆኑን ገለጽሁ። ከላይ እንደተባለው በኖላና በሎጥ ዘመን የነበሩ ሰዎችም ምናልባት ነገ፤ ከነገ ወዲያ፤ እያሉ ይሆናልና የተቀደሙት፤ እኛም ለክፉ ሥራና ለኃጢአት ቀን መስጠት እንደሌለብንና አሁንኑ መልካም ሥራ ማድረግ እንዳለብን ተወያየን። ይህ አጋጣሚም ጥሩ እንደሆነ፤ በሚቀጥለውም ዓመት በአዲስ ልብ መሥራት እንደሚገባ ተሰማምተን ስልኩን ዘጋን።

ከዚያ በኋላ እስከ ሰምንት ሰዓት ድረስ ከላይ ያልኩትን የጌታን የመምጣት ቀን እያሰላሰልኩኝ፤ ለነገ የምሠራውን አዘጋጅቼ ሰውነቴ ሲደክም ወደ መኝታዬ አመራሁ። የጠዋት

መርህ ግብሬ ደግሞ ወደ ግሪክ ኤምባሲ መሔድ ነበር። ከመሔዴ በፊት ግን ስልክ ደውዬ የመልዕክት መቀበያቸውን ሳዳምጥ የአሜሪካ ዜጋ ለሆነ ያለ ሺዛ ሊገባ እንደሚችልና ያለ ሺዛ ወደ ግሪክ መግባት ከሌለባቸው አገሮች አንዱ ኢትዮጵያ እንደሆነች ከተጠቀሰው የስም ዝርዝር ተረዳሁ። ስልኩን ዘግቼ፤ ብዙ ሰዎች ቀድሞ በጃንሆይ ዘመን ያለ ሺዛ በተለያዩ አውሮፓ አገሮች መግባት እንደሚችሉ የተነገረኝ ትዝ አለኝ። አሁን ደግሞ በፈንታዋ የተከለከለችው ኢትዮጵያ መሆኗን ሳሰብ ይህ ድህነት የሚባለው እንዴት ከሰው እንደሚለይ በማሰብ በኃዘን ሰሜት ተከዝኩኝ። ያም ሆኖ መሔድ አለብኝና ወደ ግሪክ ኤምባሲ ለመሔድ ተነሣሁ። ቀኑ ማክሰኞ፤ መስከረም 11፤ 2001 ነበር፤ ከጥዋቱ ሁለት ሰዓት ተነስቼ ወደ ባቡር ጣቢያ መጓዝ ነበረብኝ።

እየሄድኩም የኢትዮጵያ የዓመት መጀመሪያ ቀን መሆኑን ሳሰብ አሜሪካውያን በ2000 ዓመተ ምህረት ሲጨነቁ የነበረው ጭንቀት ትዝ አለኝና ምን አልባት ኢትዮጵያውያን ይጨነቁ ይሆን ብዬ አስቤ ተውኩትና ጉዞዬን ቀጠልኩኝ። በኒውዮርክ ውስጥ አሁንም ሁሉም ሰው ወደየሥራው ይጣደፋል። ከአራት ቀን በፊት ሳንሮድያ አውሮፕላን ማረፊያ ሳርፍ ያየሁትና አሁንም በመኖሪያ ቤታችን አካባቢ የማየው ተመሳሳይ ሁኔታ ነው። ሁሉም ወደ ሥራ ይጣደፋሉ፤ እኔም አብሬ ተጣደፍኩኝ። ኒውዮርክ በእውነትም ብዙ ሰውጥ ያሳየች መስለችኝ። እርብ ዕለት ከአውሮፕላን ማረፊያ ወርጄ ወደ ማንሁትን ስሔድ የመንገዱ መጨናነቅ የሰው ጥድሬያ በተለይም በማዕከላዊ የየብስ መገናኛ ጣቢያ ሰወርድ ምንም ዓይነት ያልለመድኩት ከተማ መስለኝ። በአሜሪካን አገር አንድ ሰዓት ተኩል የሚፈጅ በረራ ሳይሆን 12 ሰዓት ተጉዜ ከሌላ አገር የመጣሁ መስለኝ። አንድ ዓመት ከስምንት ወር ብዙ ነውን? በማለት ራሴን ጠየኩኝ። ይህንን እያሰላሰልኩኝ ለማደሪያ ከወሰንኩት ቦታ ደረስኩ። በሦስተኛውም ቀን እሑድን ለአገልግሎት ወደ ቤተ ክርስቲያን መጣሁ። ለውጥ ያየሁት በኒውዮርክ ከተማ ብቻ ሳይሆን ለስድስት ዓመት በአገልገልኳት በቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያንም ጭምር ነበር።

አትላንታ ትምህርት ቤት ስኖር ከወሰድኩት የትምህርት ዓይነት አንዱ ሽግግር በሚል ርዕስ የተዘጋጀው የሦስት ቀናት ትምህርት ነበር። በዚህ ትምህርት ላይ አስተማሪዎችን ሊያስጨብጡን የፈለጉት ነጥብ ፕሮግራሞችን ሊያልቅ ስለሆነ ወደምንሄድበት ቦታ በምን መልክ መኖር እንዳለብንና መሥራት እንዳለብን የሚያሳይ ነበር። በተለይም እኔ ወደ ኒውዮርክ እሄዳለሁ ስላልነኛው “ገብሬ ወደ ኒውዮርክ በምትሄድበት ጊዜ በመልካምም ሆነ በመጥፎ ተለውጦ ነው የምታገኘው። ስለዚህ ለዚያ መዘጋጀት አስብህ። በዓለም ላይ ከዛሬ ሦስት ዓመት በፊት በውጥ ይታይ የነበረው ዓለም የሚለወጠው በየሦስት ወሩ ነበር፤ አሁን ግን በየ30 ቀኑ ነው። እኛ የምንኖረው እጅግ ፈጣን ለውጥ ባለበት ዓለም ስለሆነ ራሳችንን መለወጥ ወይም ማዘጋጀት አስብን። ለውጥ ማለት የነበረንና ያለን ነገር ትቶ አዲሱን መጨበጥና ማንነትን መስወጥ አይደለም። ያለውን አስተሳሰብና ማንነትን ይዞ በአዲሱ ለመኖር መሞከር ነው። ስለዚህ መዘጋጀቱ ጠቃሚ ነው” አሉኝ።

አስተማሪዎችን እውነታቸውን ነው። የእኛ ችግራችን እዚህ ላይ ይመስለኛል። በተለይ በሥርዓተ ትምህርታችንና በግንዛቤዎችን ላይ የራሳችንን ትተን የሌላውን መቀበል መሞከራችን በቂ ባልሆነ ማንነት ላይ የተመሰረተ ስለሆነ ማንነትን የማወቅ ችግር ጥሎብናል። እኒህ ምሁር ለእኔ የነገሩኝ ምንም ዓይነት ስህተት አልነበረበትም።

በነበረኝ የትምህርት ጊዜ ብዙ ለውጥ እንደሚገጥመኝ አውቄው ስለነበር። ለሚመጣው ለውጥ ሁሉ ዝግጁ ነበርኩኝ። ስለሆነም በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ የነበረው ሁለንተናዊ ለውጥ አላስደነቀኝም።

ከዚህ ሁሉ ድርጊት በኋላ ነው በመግቢያው ላይ የጠቀሰው ትምህርት የተሰጠው። ታዲያ በዚህ ቀንም ማለት ማክሰኞ በኢትዮጵያ አቆጣጠር መስከረም አንድ ቀን ይህንን እያብሰለሁኝ ነበር ወደ ባቡሩ የገባሁት። ከዚያም በቁጥር 6 ባቡር ተሳፍሬ ይህን ጳጉሜን አራት ቀን የተነበበውን ወንጌል

እያሰላሰልኩኝ እንዲሁም ደግሞ በቤተ ክርስቲያናችንና በሰውም ያለውን ለውጥ እያስብኩኝ ጉዞዬን ቀጠልኩኝ። በለውጡም አልደነቀኝም፤ ምክንያቱም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ሁሉን መስደ ሁሉን ቻልኩኝ ባለው መሠረት አንድ ሰው በዚህ ዓለም ሲኖር ለሚመጣው ነገር ሁሉ መዘጋጀት አለበት። ግን በሉቃስ ወንጌል የተጠቀሰው ስለጌታ መምጣት ያልነው መልዕክት አሁንም ቀላል ሆኖ አልተገኘም። በተለይም አንዱ ሲወሰድ አንዱ ይቀራል፤ የሚለው አባባል የሄዱት ሲሄዱ የቀሩት ሕይወትን መቀጠል አለባቸው ማለት ነው። ስለዚህ የጌታ ቀን መቼ ነው? ዘመኑ ጠቅላላ ነው የሚሄደው ወይስ ሕዝቡ ነው የሚያልቀው? የሚል ጥያቄ እያስነሣ መጣ።

ደክትር ጌታቸው ኃይሌ “ባሕረ ሐሳብ” በሚል ርዕስ በጻፉት መጽሐፋቸው ላይ ዘመን መጀመሪያም መጨረሻም የሰውም ይላሉ። እኒህ ምሁር ይህን ሲያብራሩ የዘመን አቆጣጠር መጀመሪያንና መጨረሻን ለማግኘት ሳይሆን በዘመን ዙሪያና ወይም ኡደት ላይ በተደጋጋሚ የሚመጡትን የሰውን ልጆች አስቸጋሪ ነገሮች እንድናውቅ ይረዳናል ይላሉ። ስለዚህ ዘመን ያረጃል እንጂ አያልቅም በማለት ደምድመዋል። ስለዚህ የአመጣጡ ሁኔታ የረቀቀ፤ ማንም ሊያውቀው የማይችል ስለሆነ የራሱን ድርሻ ብቻ መሥራት አስፈላጊ ነው። ይህም ከማለፍ ወይም ከመቀደም በፊት ኃጢአታችንን መቅደም፤ የዓመቱ መጀመሪያ ቀን ስለሆነ እንደሆነም አላውቅም ይህንን እያስብኩኝ ነው አሁንም ያለሁት።

ዘመን አይለቅ እንጂ በዚያ ዘመን ያሉ ሰዎች ያልቃሉ። ሌሎች ይተካሉ፤ ዓለም ግን አሁንም ይቀጥላል። ይህ ትውልድም ይሄዳል፤ ሌላ ትውልድም ይመጣል። መጨረሻው ጊዜው ግን አይታወቅም።

ቀና ስል ስዓቱ ከጥዋቱ ሦስት ሆኗል፤ ባቡሩም 86ኛው መንገድ ላይ ደርሷል። ባልተለመደ ሁኔታ 86ኛው መንገድ ላይ ብዙ ስዓት ቆመ። የባቡሩ ነጂ ወደላይ ስለምንመለስ ሁላችሁም ውረዱ አሉን፤ ሁላችንም ወርደን እንደቆምን ያመጣን ባቡር

ወደመጣበት ተመለሰ። ቀጣዩ ይመጣል ስንል ሁሉም ወደ መጣበት ይመለሳል፤ ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ወደ ታች የሚወርድ ባቡር ስለሌለ ውጡና አውቶቡስ ያዙ ተባልን።

አብረውኝ ያሉት ሰዎች ፊታቸው የደነገጠ ነው፤ እኔ ግን አሁንም ወደ ግሪክ ኤምባሲ ስለመሔድ እንጂ ሌላ ነገር በአእምሮዬ ውስጥ አልነበረም። አንድ እናት ጠጋ አሉና “አውሮፕላኖቼ ከወርልድ ትሬድ ሴንተር ጋር ተጋጩ” አሉኝ። ምን? ስላቸው፤ “ሁለት አይሮፕላኖች ከሕንፃው ጋር ተጋጩ” አሉኝ። እኔም እንደሌሎቹ ደንግጩ ሰወጣ የኒውዮርክ ከተማ በጢስ ተሸፍኖ ይታያል፤ በአሪት ዘፍጥረት የተጠቀሰውን የሰዶምንና የገሞራን ጢስ ያሳስባል። ሁሉም ሰው ደንግጦ ወደ ላይ ይሮጣል። ግማሹም የሚሄድበትን የሚያውቅ አይመስልም። በፍርሃት ተሞልቷል፤ ከተማው በአንድ ጊዜ በኃዘን ተውጧል።

እነዚያ የኒውዮርክ ከተማ ጌጥና መንታ ሕንፃዎች እየተባሉ ይጠሩ የነበሩት ሁለቱም ካሉበት ወደ ምድር ሰመጡ። የካፒታሊስት መለያ የተባለው አመድ ሆነ። እንደ አካባቢ ቆመው የነበሩት ሕንፃዎች ሲጠፉ በፋንታው ከተማዋን አመድ፤ ጢስና አባራ ሞላት። ግማሾቹ ሲወጡ ግማሾቹ ሲገቡ በሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች በፍርስራሹ ውስጥ ተቀበሩ፤ የተዘጋጁም፤ ያልተዘጋጁም ሁሉም እንደ ሕንፃው ፀጥ አሉ። ያ ታላቅ የተባለና የምድር ምርምር አብቅቶ የሕዋ ጦርነት ያካሂዳል የሚባለው አገር ሃያ በማይሞሉ ሰዎች አማካይነት ቅስጹ ተሰበረ። በጥንቃቄም፤ በጥበብም፤ በጉልበትም፤ በዕውቀትም ሊተርፍ አልቻለም። ያች ቀን በብዙዎቹ ዘንድ የጎደሎ ሚዛን ቀን ነበረች። ሁሉም እንዳልነበረ ሲሆን እኛም የዓይን ምሳክር ነን።

ሰመሆኑ የሰው ልጅ እንዲህ ካለ ነገር የሚያመልጠው መቼ ነው? ቢያመልጥስ እሰክ መቼ ነው የሚኖረው? መልሱን ለአንባቢው በመተው ወደሚቀጥለው ሃሳብ እንሻገር።

ጎደሎ ሚዛን

በሰው ልጅ የኑሮ ዘመን ጎደሎ ሕይወት ወይም ጎደሎ ሚዛን የሚከሰተው ምን ጊዜ ነው? ሰው ምን የደረሰበት ጊዜ ነው “የሕይወት ሚዛኑ ተዛባበረ” የሚባለው? መጽሐፍ ቅዱስን ከመጀመሪያው ምዕራፍ ከ26ኛው ቁጥር ስናነበው የሚከተለውን ሃሳብ ይሰጠናል። “ሰውን በመልካችን እንደምሳሌያችን እንፍጠር፤” (ዘፍ. 1:26)። የምዕራፉ ማጠቃለያ ደግሞ እግዚአብሔርም እጅግ መልካም እንደሆነ አየ ይላል። ስለሰው አፈጣጠርና የተሟላ ሕይወት ለመረዳት በመጽሐፍ ቅዱስ ከተመዘገቡት ቃላት መካከል ከዚህ የበለጠ ግሩም ቃል ለማግኘት ከባድ ነው። በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል እግዚአብሔር የባሕርዩ በሆነው የመናገሪያ ቃሉ ተናገሯል።

እንደ እግዚአብሔር ምሳሌ ማለት እግዚአብሔርን የሚመስል፤ እግዚአብሔርን እግዚአብሔር ያሰኘውን ባሕርዩን የሚያንጸባርቅና በግልፅ የሚያሳይ ከሰው ሌላ እንደሌለ፤ የፍጥረት መደምደሚያ የሆነው ይኸው አረፍተ ነገር በግልፅ ያብራራል።

ይኸው ምዕራፍ ሰው የተፈጠረበትን ምክንያት ሲያብራራ በታች በምድር፤ በላይ በሰማይ የሚበሩትንና የሚንቀሳቀሱትን ይገዛ ዘንድ ይላል። በዚህ አስገራሚና ደንቅ በሆነ ቃል ላይ ደግሞ የሰው ታላቅነት በእግዚአብሔርም የተፈጠረበት ምክንያት እንዲሁ ለከንቱ እንዳይደለ በዚሁ በእግዚአብሔር ቃል ተነገረ። በዚሁ ቃል ይገዛና ይጠብቅ ዘንድ ብቻ ሳይሆን በእነሱም ይደሰት ዘንድ እግዚአብሔር እንደፈጠረው ያረጋግጣል።

እፅዋት፣ እንስሳት፣ በሙሉ ሰምድር ጌጥና ሰሰማይ አንቁ የሆኑት ፍጥረታት ለሰው መደሰቻ እንዲሆኑና እነዚህንም የበላይ እስተዳዳሪ ሆኖ እንዲገዛና አንዲነፃ ጌታና ገዥ አድርጎ ሾመው። ይህ ምደባና የሥልጣን ሥጦታ የእግዚአብሔር የባሕርይ የመናገሪያ ቃሉ በሆነው እጅግ መልካም ነው ተባለ። እንከን(ሰህተት) የሌለበት በመሆኑ እግዚአብሔር በሠራው ሥራ ደስ አሰው። ይህንን ሰልጣንና ገዥነትም ለሰው በመሰጠቱ መልካም እንደሆነ አየ። በዚህም እግዚአብሔር ተደሰተ፤ ከዚያም እግዚአብሔር ፍጥረቱን በሙሉ ፈጥሮ አጠናቀቀና የፍጥረቱ መጠናቀቅ በእግዚአብሔር አቅድ መሠረት ሲደመደም እግዚአብሔር የማመስገኛና የዕረፍት ቀን ብሎ ወሰነ። በዚህም ሰው እንዲደሰት፣ እንዲያርፍ እግዚአብሔር የሠራውንና የሰጠውን እንዲያደንቅ ጊዜ ተሰጠው። ይህ ሁሉ እጅግ መልካም ነበር።

በአሪት ዘፍጥረት ሁለተኛው ምዕራፍ ሰማይና ምድር ሠራዊቶቻቸው በባሕር ያሉትም እንዲሁም በሰማይ የሚበሩትም አንድም ሳይቀር እንደተፈጠሩና ያም በቂ እንደሆነ ከተረከ በኋላ አንድ ሌላ አዲስ ነገር ያሳየናል። ይኸውም ገነት የሚባል ቦታ እንደተዘጋጀ ይነግረናል። ይህ ገነት የሚባለው ቦታ ዙሪያውን በውሀ የተከበበ በውስጡም ሰዓይን የሚያስደስቱ ለመብልም መልካም የሆኑ መግዛቸው ሁሉ የተዋበ የሚበሉ አትክልትና ፍራፍሬዎች ነበሩበት። በዚያም ቦታ ላይ እግዚአብሔር የፈጠረውን ስሙም አዳም የተባለውን ሰው እንዲንከባከብና እንዲጠብቅ እንዲኖርበትም መደበ። ይኸ ሁሉ መልካም ነው። ለሰው በቂ ምግብ አለው፤ የመኖሪያ ቦታ ተሰጥቶታል፤ የአረፍት ጊዜ አለው፤ እረዳት የምትሆነው፤ የችግሩና የደስታው ተካፋይ የኑሮ ጓደኛ ተሰጥቶታል፤ ሁሉ ነገር በቂ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ እስካሁን እንደሚነግረን የመጀመሪያው ሰው እንከን የሌለውና የተዋበ እንደሆነ ነው። ለምንድን ነው በዓለም ላይ ይህ ሁሉ መከራ፣ ችግር፣ መገዳደልና አልጠግብ ባይነት የመጣበት ምክንያት? ሰው በቂ ነገር ካለው ለምን እልቂት መጣ? ሰው በዚህ ምድር ከኖረበት ጊዜ ጀመሮ ታሪክን ሰናይ

የሰዎችን እርስ በርስ መገዳደል፣ መራብ፣ መጠማት አንዱ በአንዱ ላይ በምቀኝነት መነሳትና መስገብገብ ነው። ይህ ለምን መጣ? አሁንም መጽሐፍ ቅዱስ ከሁለተኛው ምዕራፍ ላይ እንዲህ ይላል "እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው፤ ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያሳውቀው ዛፍ አትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ትሞታለህና" (ዘፍጥ. 2: 16-17)። በዚህ ምንባብና በተከታታይ ቁጥሮች ላይ እንደምንረዳው እግዚአብሔር አምላክ በምሥራቅ በዔደን ገነት በተባለው ቦታ ሰውን አስቀመጠው። በዚህ ሰው በተቀመጠበት ቦታ ሁለት ዛፎችን ተከለ። አንደኛው የሕይወት ዛፍ፣ ሁለተኛው ደግሞ ክፉንና ደግን የሚያሳውቅ ዛፍ ነበሩ። እነዚህ ሁለቱም የማይበሉ ሲሆኑ ሌሎቹ ግን ለማየትም ለመብላትም መልካም የሆኑ በገነት ዙሪያ የተለያዩ ፍሬ ያላቸው ዛፎች ነበሩ። በዚህ ላይ ለሰው ልጅ አንድ ገደብ ሲሰጠው እንመለከታለን።

ይኸውም በገነት መካከል ከሚገኙት ዛፎች ክፉና በጎ የሚያሳውቀው ዛፍ እንዳይበላ በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ተሰጠ። የማይበላበትንም ምክንያት እግዚአብሔር ሲገልፅ "... አትብላ ከበላህ ግን ሞትን ትሞታለህና" (ዘፍጥ. 2:17)። ከቃሉ አንደምንረዳው አዳም ሁሉን መብላት ይችላል፤ ክፉና ደጉን የሚያሳውቀውን ዛፍ ግን አይበላም፤ መብላትም የለበትም። ምክንያቱም የሞትን ሞት ስለሚሞት። ከዚህ በተጨማሪ ያንን ባይበላ ምንም የሚቀርበት ነገር የለም፤ ለሱ ከበቂ በላይ ሥጦታ አግኝቷል። የሰው ልጅ ሚዛን በእዚህ ላይ ይታያል።

አንደኛው እንዲያዝ፣ እንዲያስተዳድር፣ እንዲገዛ፣ እንዲደሰትበትም በባለቤትነትና በገዥነት የዓለም የበላይ ገዥ ሲሆን በሌላ በኩል ይህን ሁሉ የሰጠውን ጌታ የበላይ ገዥና ፈጣሪ የሆነውን የአምላኩን ትእዛዝ መጠበቅ፤ ይህን አታድርግ የሚል ትእዛዝ ሲሰጠው ግን ሊበላ በፈለገ ቁጥር አትንካ፤ አታድርግ የሚል ዘበኛ አልቆመበትም። ይህንን ሚዛን የመጠበቅ፣ የማድረግና ያለማድረግ የራሱ ኃላፊነት ነው። በዚህ ህሳብ ላይ ብዙ ሰዎች ጥያቄ ያቀርባሉ። አንዳንዶቹም እግዚአብሔር አዳምን

እንደሚሳሳት እያወቀ ይህንን አታድርግ የሚል ገደብ ያቆመበት ለፈተና ሰለሆነ ለጠፋው ጥፋት ወይም ለአዳም መሳሳት ተጠያቂው እግዚአብሔር ነው ይላሉ።

ጠያቂዎቹ አውቀው ከጠየቁት መልስ ሊገኝ አይችልም። በቀና አስተሳሰብ ለጠየቁና የእግዚአብሔርን እውነተኛ ዳኝነትና ትክክለኛነት ለማወቅ ለሚፈልጉ ሁሉ ግን መልሱ ቀላል ነው። ይኸውም አንደኛ አዳም (ሰው) ያንን አትብላ ወይም አትንካ የተባለውን ነገር ለመብላት (ለመንካት) በቂ ምክንያት የለውም። ምክንያቱም የሚባላ የሚነካ ወይም የሚያስደስት ሌላ በቂ የሆነ ነገር ስለተሰጠው የአዳም መብቱ በተሰጠው ነገር መደሰት እንጂ የሱ ባልሆነ ነገር መጎምጆት አይደለም። የሰው ልጅ ጎደሎ ሕይወት የሚባለውም ይኸው ነው። ለው ባለው ዕውቀትና ንብረት መደሰት ሲገባው በሌለና የራስ ባልሆነ ንብረት መመኘትና መደሰት የያዙትን ማጣት ያስከትላል።

ሁለተኛ ከላይ እንዳየነው የሰው አፈጣጠር ምንም ዓይነት ጉድለት የለውም ቢባላ ምን እንደሚሆን ባይባላ ደግሞ ምን እንደሚሆን ዕውቀት ተስጥቶታል። ምክንያቱም ሰው ሙሉ ነው የጎደለው ነገር የለም። ብትባላ ሕይወትን ታገኛለህ ተብሎ ተነግሮት በልቶ ቢሞት ኖሮ ተጠያቂው እግዚአብሔር ነበር። ነገር ግን ብትባላ ሞትን ትሞታለህ ተብሎ ሞት እንዳለበት ከተነገረው በኋላ ቢባላ ኃላፊነቱ የሱ ነው እንጂ የእግዚአብሔር ሊሆን አይችልም። ዘበኛ ቢቆምም ጭቆና ይሆን ነበር። ስለዚህ ለጠያቂዎቹ የሚሆነው መልስ አዳም በነፃነቱ ተጠቅሞ የተሰጠውን ኃላፊነት በማጉደል ወይም ነፃነቱን በመጠቀም የራሱን እርምጃ ወስዷል። ይህንንም በማድረግ ተጠያቂ ያደርገዋል። ስለዚህ ሰው እርምጃውን እንዴት እንደወሰደውና ግርማ ሞገሱን እንዴት እንዳጣ እንመለከታለን።

በአሪት ዘፍጥረት 31 1-8 ያለው ታሪክ የሰው ልጅ ዮኑሮ ሁኔታ ሲለወጥ እንመለከታለን። በዚህ የእግዚአብሔር ቃል መሠረት የሴቷ ወይም ከአዳም ጎን የተገኘችው የሄዋን ከምድር

አውራ ሁሉ ክፉ ከተባለው ከእባብ ጋር ባደረገችው የቃል ልውውጥ አትብሉ የተባሉትን ለመብላት የተገደዱበትን ምክንያት ይገልጻል። በሄዋን አእምሮ ያ አትብሉ የተባሉትና የተከለከሉት ዛፍ ለመብላት ያማረ ለጥበብም መልካም ሆኖ ታየና ተባላ። ያን እፂ መጀመሪያ የበላችውን ፍሬ ለጥበብ መልካም የሆነና ለመብላት ያማረ ለባሏ ሰጠችውና ሁለቱም በሉ። ከተባላ በኋላ የመጣውን ውጤት ለንመለከት ግን በምኞትና በጉምጆታ የታየው አይደለም፤ ወይም የተጎመጀለት አይደለም። ምግቡ ከተባላ በኋላ ሁልጊዜ በገነት የሚመላለሰው የእግዚአብሔር ድምፅ በዚህም ቀን እንደተለመደው በገነት መዘዋወር ጀመረ።

ያ ሁሉ ጊዜ ግርማ ሞገስ የተሞላውና ፍቅር የተላበሰው የእግዚአብሔር ድምፅ ዛሬ አሰፈሪና አሰደንጋጭ ሆነ። ለካስ ያ ተጎምጅቶለት የተባላ ዛፍ ጥበብን የሚያባይ፤ በተንከለኛው ፍጥረት በእባብ እንደተነገረው እንደ እግዚአብሔር የሚያሰሆን ባይሆን፤ እራቁትን የሚያስቆም ኖሯል። አዳምና ሚስቱ አሁን በዛፍ ውስጥ ተሸሽገዋል። የት ነህ የሚል የአባት ድምፅ ሲመጣ ከፊቱ ሊቆሙ አልቻሉም። አዳም ፈራሁ አለ። ምን ሆነህ ፈራህ? የሚለው ሁለተኛው ጥያቄ ሲመጣ እራቁቱን ስለሆንኩኝ የሚል መልስ ተሰጠ። አሁን ያ የተጎመጀለት የተሳሳለት ነገር ሁሉ የሰውን ሕይወት ባዶ አደረገው። እራቁትህ መሆንህን ማን ነገረህ? አትብላ የተባልከውን በላህን? አዳም መልስ አልሰጠም። አዎ፤ በማለት ፈንታ የሰጠኸኝ አሳሳተኸኝ አለ። በዚህ ምክንያት የሰው ልጅ ታሪክ ሕይወትም ሁሉ ከመከራ ወደ መከራ መውረስ ሆነ። የጎደሎ ሚዛን ኑሮ በዚህ ተጀመረ።

ከዚህ ጊዜ በኋላ የሰውን ልጅ ታሪክ ለንክታተለው በመቶ ዘጠናው አሳዛኝ ነው። አሪት ዘፍጥረት (41 5-8) የሚነበው የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ የሰውን ልጅ መራራ ሕይወት በትክክል ያስረዳል። በእግዚአብሔር ፊት ራቁቱን የቆመው አዳም አሁን ደግሞ በልጆቹ መደለት ሲያቅተው እንመለከታለን። መጀመሪያ ቃሉን እናንብብና ሁኔታውን እንከታተለው “ወደ ቃየልና ወደ መስዋዕቱ ግን አልተመለከተም። ቃየልም እጅግ ተናደደ ፊቱም

ጠቆረ። እግዚአብሔርም ቃየልን አለው ለምን ተናደደህ? ለምንስ ፊትህ ጠቆረ? መልካም ብታደርግ ፊትህ የሚበራ አይደለምን? መልካም ባታደርግ ግን ኃጢአት በደጅ ታደባለች፤ ፈቃድዋም ወደ አንተ ነው፤ አንተ ግን በእርስዋ ንገሥባት። ቃየንም ወንድሙን አቤልን፤ ና ወደ ሜዳ እንሂድ አለው። በሜዳም ሳሉ ቃየል በወንድሙ በአቤል ላይ ተነሣበት፤ ገደለውም። (ዘፍጥ. 4፤ 5-8)። ቃሉ እንደሚነግረን ቃየል በጣም ተናደል። የተናደደበትም ምክንያት ራሱ መናገር አልቻለም ወይም አላሰረዳም። በሁለቱ ወንድማማች በመስዋዕት አቀራረብ እንደሆነ ሀባቡ ይጠቁማል። ቃየል ግን ያንን አልተቀበለም። በምን እንደተናደደም አያውቅም።

እግዚአብሔር ግን ለዚህ መልስ ራሱ ይሰጠናል። “ለምን ተናደድክ? ለምንስ ፊትህ ጠቆረ? መልካም ብታደርግ ፊትህ የሚበራ አይደለምን?” ቃየን ፊቱ የጠቆረው መልካም ባለማድረጉ በራሱ ነው። በቃየል አስተሳሰብ ግን የአቤል መኖር ነው ብሎ አሰቧል። እግዚአብሔር ያንን አልተቀበለም። ፊቱ የጠቆረው መልካም ባለማድረጉ ነው። እግዚአብሔር በዚህ አላበቃም። ለቃየን ትምህርቱን ይቀጥላል፤ በዚሁ በክፋትህ ከቀጠልክ መልካም ባታደርግ ግን ኃጢአት በደጅ ታድጋለች፤ ፈቃድም ወደ አንተ ነው። አንተ ግን እወቅባት፤ ንገሥባት፤ ለተቀበለው ሰው፤ እስገራሚ የሆነ ትምህርት ነበር ቃሌል ኃጢአት ለማሸነፍ ሥልጣን ነበረው፤ ፊቱንም ለማብራት መብቱ ነበረው፤ የኃጢአትን ፈቃድ ለማሳፈር እድሉ ነበረው፤ ግን የቃሌል አስተሳሰብ ችግሩ ከራሱ ጋር ሳይሆን ከወንድሙ ጋር መሰለው። ስለሆነም የራሱን እርምጃ መውሰድ ያለበት መስሎ ታየው። ልክ ወላጆቹ አታድርጉ የተባሉትን እንዳደረጉ ሁሉ እሱም በኃጢአት ንገሥባት፤ ለሷ አትታለል፤ አትሸነፍ፤ እየተባለ ለኃጢአት በመሸነፍ ወንድሙን ገደለው። ነገር ግን የቃየል ሕይወት ወንድሙን ለመግደል የተመኘበትን ምኞት የፊት መብራት አይደለም ያየው። ብዙ ሰዎች በአቤልና በቃሌል መካከል ያለውን ጠብ ሲመረምሩ ቃየል ወንድሙን ሊገድል የቻለበት ምክንያት እግዚአብሔር አማራጭ ሲያጣ የእኔን መስዋዕት ይቀበላል በሚል አስተሳሰብ ነው ይላሉ።

በቃየን አስተሳሰብ እግዚአብሔር መስዋዕቱን ያልተቀበለበትና ወደ መስዋዕቱ ያልተመለከተው የአቤልን መስዋዕት አማራጭ ስለአገኘ ነው። ስለዚህ የእኔ ችግር አሁን መጥፎ መስዋዕት ማቅረብ ሳይሆን የአቤል መኖር ነው። አቤል ከሌለ የእኔ መስዋዕት ተቀባይ ያገኛል ብሎ አሰበ። የተናደደከው መልካም ስለአላደረክ ነው ተባለ፤ እንጂ አቤል የአንተ ተቃራኒ መስዋዕት ስለአቀረበ ነው አልተባለም።

ስለ ኅብረተሰብ ሳይንስ የሚያጠኑ ሰዎች ቃየል አቤልን የገደለው በመስዋዕቱ ብቻ ሳይሆን በወላጆቹ በኩልም ያለውን የቃየልን ፍቅር ተሻምቶበታል። የወላጆቹ ፍቅር መጀመሪያ ለቃየል የነበራቸው በኋላ አቤል ሲወለድ ለሁለት ተከፈለ፤ እንዳውም የበለጠ ትኩረት ለአቤል ሰጡ። ይሄ ሁኔታ ዛሬም በምዕራቡ ዓለም ይንፀባረቃል። ሁለት ወይም ሦስት ልጆች ያሏቸው ወላጆች ለልጆቻቸው ያላቸው ፍቅር አንዳንድ ጊዜ እኩል አይሆንም። እንዲያውም የበረከት መተላለፍም ከአንዱ ወደ አንዱ የሚተላለፈው ወላጆች በሚወዷቸው ልጆቻቸው በኩል ነው። ይህ ታሪክ የእስማኤልንና የያዕቆብን ታሪክ እንድናስታውስ ያደርገናል። (ዘፍጥ. 27፤ 30-34)። ስለዚህ የቃየልም አስተሳሰብ እግዚአብሔር እንደወላጆቹ አድልኦ ያደረገበት ስለመሰለው ወንድሙን መግደል ነበረበት። ይህ ታሪክ የዮሴፍንና የወንድሞቹን ሁኔታም ተመሳሳይነት ያመለክታል። በሰላሳ ብር ለባርነት እንዲሸጥ ያደረጉት በቅናት ምክንያት ነው። (ዘፍጥ. 37፤ 18-24)።

በዓለም ላይ ዛሬ መልካም ሰዎች ለኅብረተሰብ እኩልነትና ነፃነት የቆሙ፤ ዓለምን በሰላማዊ መንገድ ለመለወጥና ሰላምና መረጋጋት እንዲኖርባት ለማድረግ የሚጥሩ ሰዎች አብዛኛው እድሜያቸው እጭር ነው። ታመው ከሚሞቱት ይልቅ በሰው እጅ የሚጠፉት ይበልጣሉ። ነጭ ልብስ በጥቁር መካከል ከታየ እንደሚደምቅ ሁሉ የመልካም ሰዎች በክፉዎች መካከል መኖር እንደ ብርሃን ስለሚያበራ፤ ያ ብርሃን ደግሞ የክፉዎችን ክፋት ስለሚያሳይ ክፉዎቹ ያላቸው ምርጫ መልካሞቹን ገድለውና አጥፍተው የመልካሞቹን ቦታ መያዝ ይመስላቸዋል። ያም

ካልተሳካ መልካሞቹ የሚሰጡትን መልካም ትምህርትና ብርሃን በማጨለም መልካሞቹ እንደ እብድና ተንከራታች ተቆጥረው በዓለም እንዲጠፉ ያደርጋሉ። የመግደሉ አማራጭ ከተሳካላቸው ገዳያቸው እስከማይገኙ ድረስ ነው በረቀቀ ምስጢር የሚያሰገድሏቸው። የሚገርመው እነዚህ ሰዎች መልካሞቹን ያሰገድሏቸው እንጂ እነሱ ቢጠፉ የሚያገኙት የሚመስላቸውን ደስታ ወይም እርካታ ከቶ ሊያገኙ አይችሉም።

እውነትን የገደለ ሰው ከእውነት ጋር መኖር አይችልምና። በቃየል ታሪክ ላይ ያየነው ይህንን ነው። አቤል ቢሞት ፊቱ ይበራልኛል ብሎ የእግዚአብሔርም የቤተሰቦቹም ሰሜት ወደኔ ይመጣል ብሎ ያሰበው ሳይሆን ውጤቱ የዚያ ተቃራኒ ነው የሆነው። በቃየል አእምሮ መሰዋዕቱን በደስታ ይቀበልልኛል ተብሎ የታሰበው እግዚአብሔር አሰፈሪና አስደንጋጭ በሆነ ግርማ ሊመለስ የማይችል ጥያቄ አቀረበለት። “... ወንድምህ አቤል ወዴት ነው?...” (ዘፍጥ. 4፡9)። ለዚህ ቃል መልስ አልነበረውም። የቃየል ፊት መብራት ሳይሆን እንደገና የጥቁር ጥቁር ሆነ። እንደገና ቁጥር 9 እስከ 12 ቃኤል አቤልን ብገድል እደስታለሁ ያለው የረገጣት ምድር ራሷ ልትውጣው አኗን ከፈተችበት እንጂ አልተደሰተችም። የሆነው ኩብላይና ተቅበዝባሽ እንጂ የተረጋጋ ሰላማዊ ሰው አይደለም።

የቃየን ኃጢአት ሊሸከማት የማይችላት ከባድ ሆነች። እግዚአብሔር የወንድምህ የአቤል ደም ወደ እኔ ይጮሃል፤ ምን አደረከው? ብሎ እጅ ከፍንጅ ያዘው። ምንም ዓይነት መልስ አልሰጠም። በመደሰት ፈንታ የሚያገኘው ሁሉ የሚገድለው እየመሰለው ተቅበዝባሽ ሰው ሆነ። ምክንያቱም ኃጢአት አስቀያሚ ነውና። “አዳም ወዴት ነህ?” ተብሎ ሲጠየቅ “እራቄቴን ሆኜ ተሸሽግሁ።” “እራቄትህን መሆንህን እንዴት አወቅህ? አትብላ የተባልከውን በላህን?” መልሱ “አንተ የሰጠኸኝ ሴት አሳተኸኝ” ነው። አዳም የሠራውን ኃጢአት ሠራሁ ብሎ መናገር አቃተው፤ ምክንያቱም ከፋ ነገር ስለሆነ። “ወንድምህ ወዴት ነው?” ተብሎ ሲጠየቅ ቃየንም መልስ ሊሰጥ አልቻለም። የመለሰው ያደረገውን

ሳይሆን “እኔ ጠባቂው ነኝ ወይ?” ነው ያለው። መልሱ አይደለም፤ መልሱ መሆን የነበረበት ገደልኩት ነበር። ማለት ግን አልፈለገም። ምክንያቱም ከፋ ሥራ ሲመኙት ነው እንጂ ሲፈጽሙት ልብን አያረካም።

የከፋ ሥራ ወይም የኃጢአት ከፋቱ እዚህ ላይ ነው። ሲሠራ የሚያስደስተውን ያህል ከተፈጸመ በኋላ የሚያመጣው ውጤት ፀፀትን፤ ሐዘንን፤ እለመረጋጋትንና መረበሽን ነው። እንዲያ ተቸኩሎ የተሠራው ሥራ ግርማ ሞገሰን በመስጠት ፈንታ ቅሌትንና ውርደትን ያመጣል። ሐዋን ልትበላው ያስቸካላት፤ ለጥበብ ያማረገ ለመብላት መልካም የሆነ ፍሬ ውጤቱ ፍርሐትን፤ ሽብርን፤ ውሸትን አስከተለ። ቃየልም ወንድሙን አታሎ እንደ መልካም ነገር ወደ ሚዳ ወሰደ እንዲገድል ያቻለው መንስ ውጤቱ መራራ ሆነ። አጠቃላይ ሕግ መጣስ በእግዚአብሔር ፊትም፤ በሰው ፊትም አላፋሪ ነው። በአሪት ዘፍጥረት 37፡18 ያለውን ታሪክ ሰንመለከት የዮሴፍ ወንድሞች ሊያጠፉት የተቻሉትን ያህል ከሸጡት በኋላ አልተደሰቱም። የሠሩት መልካም እንዳልሆነ አእምሮአቸው ስለወቀላቸው፤ ለአባታቸው ያላደረጉትን ያልሆነና ያልተደረገ ነገር ባኩለት። ወንድማቸውን መሸጥ ምን ያህል አላፋሪና ከፋ ነገር እንደሆነ ተረዱ።

እዚህ ላይ እንዲት እህት የነገረችንን መጥቀስ አስፈላጊ ይሆናል። እህታችን እንደምትለው ከፋ ሥራ በሠራች ቀን፤ ማለትም መጠጥ፤ ጽንሰ፤ ውሸት ብቻ ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር ሊሄድ የማይችል ነገር በሠራች ቀን ለፀሎት ስትዘጋጅ እንደሚያሳፍራት ነግራኛለች። “ምን ስጠኝ ብዩ ልጠይቀው? ወይስ ምን ስጠኝ ብዬ ልለምነው? እንዴትስ ብዬ ላመሰግነው?” ብላለች እህታችን። “እግዚአብሔር የሰጠኝን አእምሮ ከፋን የመጥላት ደጉን የመውደድ ፍላጎት በምርጫዬ ዘጋሁት። በዚህ ፈንታ እያወቅሁኝ ከፋትን አደረግሁኝ። ከፋት ያደረኩባቸው ሰዎች ስለሆኑ ሳያዩኝ ቀሩ። ባደረኩትም ሰውነት ሳልያዝ አመለጥኩኝ። ከእግዚአብሔር ቃየን እንዳላመለጠ ላመልጥ አልቻልኩም። አርቀው በሚያዩት አይኖቹ ፊት እያዩኝ እያለሁኑ ከፋውን

የማይወድ አምላክ እንደሆነ እያወኩኝ እንዴት ብዬ ልቅረብ?" አሰኝ።

እውነቷን ነው፤ ኃጢአት አላፋሪ ነው። ክፉ ሥራ መጥፎ ነው። የሰው ልጅ የሚዛን ጉድለት የሚገጥመው ወይም ጎደሎ ሕይወት አለው የሚባለው እግዚአብሔር በሰጠው በመደሰት ፈንታ የሌለውንና ያልሆነውን አገኛለሁና እሆናለሁ ባለ ጊዜ ነው።

ይህም በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር መኖር ነው። አዳምና ሚስቱ እግዚአብሔርን ለመምሰል ካደረጉት መጥፎ ሥራ የተነሣ በእግዚአብሔር ፊት ለመቅረብ አልደፈሩም። እውቀትና ጥበብ በእግዚአብሔር እኩል መሆን ያስችላል ተብሎ የታሰበው ነገር የዚያ ተቃራኒ ሆነ። ያሉበትን በማጣት ወደ ምድረ ፋውድ ጥገኛ መሆን ተከተለ። ቃየልም ያገኘው በእግዚአብሔርም ከወላጆቹም መሰየት እንጂ ኅብረትንና አንድነትን አይደለም። ጎደሎ ሚዛን የሚባለውም ይኸው ነው። ራቁትን ከእግዚአብሔር ፊት መቆም በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር መኖር ማለት ነው። ይህም ኃጢአት የሚል ሰያሚ ተሰጠው። ለመሆኑ ኃጢአት ምንድን ነው? ውጤቱስ ምን ይመስላል? የሚቀጥለው ክፍል ይህንን የሚያስረዳ ይሆናል።

ኃጢአትና ውጤቱ

በመጀመሪያ ኃጢአት ምንድን ነው? አንድ ሰው ኃጢአት ሠራ የሚባለው ምን ሲያደርግ ነው? ውጤቱ ሲባልስ ምን ዓይነት ውጤት ነው የሚገኘው? ይህን መልስ መጽሐፍ ቅዱስ በተሰያየ ቦታ ያስተምረናል። ኃጢአት ማለት በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ሥራ መሥራትና የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የሚቃረን ድርጊት መፈጸም ማለት ነው። ራስንም፣ ሌላውንም የሚያሳዝን ሥራ መሥራት ማለት ነው። አንድ ሰው ኃጢአት መሥራቱን የሚያውቀው የኅሊናው ተቃራኒ የሆነ ሥራ ሲሠራ ልቡ ሲያዝንና ሲፀፀት ነው።

ዳዊት በመዝሙሩ መዝ.50(51) ላይ “አንተን ብቻ በደልሁ፣ በፊትህ ክፉትን አደረግሁ ...” ይላል። እንደዚህ ከሆነ ኃጢአት የሚለው ትርጉም ስለ ኃጢአትና ስለ ውጤቱ እንጻፍ ካልን መጽሐፍ ቅዱስን ከማማሽ በላይ እንገልብጥ ማለት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ከሦስተኛው ምዕራፍ የሚጀምረው የሰውን ልጅ ክፉ ሥራና የኃጢአትን አገባብ ሲሆን፤ ከዚያ የሚቀጥለው በጠቅላላ ከዚህ ከመጀመሪያው ኃጢአተኛ ከተባለው ሰው ቀጣይ የሆነውን የሰውን የኃጢአት ጉዞ ታሪክ ነው።

የሰውን ልጅ ታሪክ ለንመለከት ከላይ እንዳየነው የመፍራት፣ የመንቀጥቀጥ፣ የመሸማቀቅ ኑሮ ነው። ይህ የሰው ሕይወት በራሱ ሊሰወጥ ስላልቻለ ሰው በኃይሉና በጥበቡ ለመለወጥ ሲጥር በዚህም ጥረቱ ከክፉት ላይ ክፉት ሲጨምር እንመለከታለን።

በኦሪት ዘፍጥረት 6 : 3 እንዲህ የሚል ንባብ እናገኛለን። “እግዚአብሔርም መንፈሴ በሰው ላይ ለዘለዓለም አይኖርም፤ እርሱ ሥጋ ነውና፤ ዘመናቹም መቶ ሃያ ዓመት ይሆናሉ” አለ። በዚህ ንባብ ላይ እግዚአብሔር መንፈሱን ከሰው አንስቷል። ሰው በዚህ ምድር ላይ የሚኖርበት ዘመን አንድ መቶ ሃያ ዓመት ብቻ እንዲሆን ተወስኖበታል። የእግዚአብሔር መንፈስ ከሰው ሰለተለየ፣ ያም ለዘለዓለም ስለተባለ የሰው ልጅ እድሜው አጭር እንዲሆን ተወስኖበታል። ምክንያቱ ምንድን ነው? መልሱን በዚህ ምዕራፍ ቁጥር 5 እንዲህ ሲል ይነግረናል፤ “እግዚአብሔርም የሰው ክፉት በምድር ላይ እንደበዛ፣ የልቡ ሃሳብ ምኞትም ሁልጊዜ ፈጽሞ ክፉት እንደሆነ አየ።” በትንቢተ ኤርምያስ 17፣ 9-10 የዚህ ተመሳሳይ ቃል እንዲህ ሲል እናገኛለን፤ “የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኮላኛ እጅግም ክፉ ነው፤ ማንስ ያውቀዋል? እኔ እግዚአብሔር ለሰው ሁሉ እንደ መንገዱ እንደ ሥራው ፍሬ እሰጥ ዘንድ ልብን እመረምራለሁ ኩላሊትንም እፈትናለሁ።” የሰውን ልብ የሚመረምር ክፉቱንም የሚያውቅ ከእግዚአብሔር በቀር ማንም ስለሌለ በኦሪት ዘፍጥረት የነበሩት ሰዎች ክፉታቸውና ምኞታቸው መክፋቱን እግዚአብሔር አወቀ። ከዚህም የተነሣ ሰውን በምድር ላይ በመፍጠሩ ተፀፀተ፤ በልቡም አዘነ። እግዚአብሔርን ያሳዘነ፤

የራሱንም ሕይወት ሁሉ ያበላሸ ሰው ሆኖ ተገኘ። የእግዚአብሔር የግል ገንዘቡ የሆነው ሰው እግዚአብሔርን እግዚአብሔር እንደሆነ ሊያስታውቅና የእግዚአብሔርን ፍጹም አዋቂነት በምድር ላይ ሊያስመስክር የተፈጠረው ሰው በፈጣሪው በእግዚአብሔር ዘንድ የተፈጠረበትን ዓላማ ይዞ አልተገኘም። ስለዚህ ሰው ዋጋውን ማግኘት አለበት። ይህም የኃጢአትን ዋጋ መክፈል ነው።

ለዎች ክፉ ሥራ መሥራታቸውን እንዴት ልናውቅ እንችላለን? አካሄዳቸው ከእግዚአብሔር ጋር ላለመሆኑስ ምን ማረጋገጫ ሊኖረን ይችላል? ለዚህ መልስ (በዘፍ. 6:1-9) ላይ “ኖኅ ግን በእግዚአብሔር ፊት ምገብን አገኘ።... ኖኅም በትውልዱ ጸድቅ ፍጹም ሰው ነበር፤ ኖኅ አካሄዱን ከእግዚአብሔር ጋር አደረገ” የሚል ቃል እናገኛለን። ይህ ቃል በምድር ያለው ሁሉ ክፉ ሲሆንና እግዚአብሔርን ሲያላዝን፤ ኖኅ ግን እግዚአብሔርን ማስደሰቱን ስለተረዳን የኖኅ መልካም የሌሎች ግን ክፉ አካሄድ መሆኑን እንገነዘባለን። እዚህ ላይ እግዚአብሔር በኤርምያስ ለእያንዳንዱ እንደሥራው እፈርዳለሁ ባለው መሠረት፤ ለእነዚህም ሰዎች እንደ እንደየሥራቸው ለመፍረድ ወሰኗል። በኃጢአት ምድርን ያረከፈትን ከሚጠቀሙበት ሃብታቸው ጋር ለማጥፋት ወሰኗለሁ ማለቱን አሪት ዘፍጥረት ያስረዳል። በዘፍጥረት 6:16-18 ለኖኅ ደግሞ ከጥፋት የሚተርፍበት ትምህርት ተሰጠው። እሱና ለእሱ ያለው ሁሉ እግዚአብሔር እንዲሠራ ባዘዘው መርከብ ውስጥ ሆኖ ከዚህ ሞት መትረፍ እንዳለባቸው ነገራቸው። በዘፍጥረት 19:12-29) ያለው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ሎፕና ቤተሰቦቹ ሰዶምና አካባቢውን በኃጢአት ከጠፋው ሕዝብ ተለይተው ትምህርት ሲለጣቸው እንመለከታለን። ልክ ኖኅና ቤተሰቦቹ ከመርከቡ ሲገቡ ለማይ ተከፍታ የመቅለፍት ዝናብ ሲታወርድ ከምድርም የሚወጣው የመቅለፍት ፍል ውህ ሆነና ከኖኅና ለኖኅ ከሆነው በቀር ሁሉም በጥፋት ውህ ሲለጥሙ እንመለከታለን።

ልክ በሎፕ ዘመንና አካባቢው የነበሩት ሰዎችም ሎፕና እሱን የመሰሉት ሲተርፉ ሕግን ጥሰውና የራሳቸውን ምኞትና ፍላጎት ለማርካት ሲሉ ጥፋት ሲያካሂዱ የነበሩት በእሳትና በድኝ

ተቀጡ። ስለዚህ እግዚአብሔር በኃጢአተኞች ላይ የሚያስተላልፈው ፍርድ ኃጢአትን ባሸነፈ ሰው ላይ ላይሆን በኃጢአት ቁጥጥር ሥር ባለ ሰው ገዥውን ከተገዥው ለይቶ እውነተኛ ፍርድ በመስጠት ነው። እዚህ ላይ አንዳንድ ሰዎች ለመዳን የተመረጡትን እግዚአብሔር ያድናቸዋል እንጂ ለመዳንም ሆነ ለሞመት ወይም ኃጢአት ለመሥራትም ሆነ ላለመሥራት ምርጫው ከእግዚአብሔር እንጂ ከሰው አይደለም ብለው የሚያስተምሩ ሰዎች አሉ። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን ዓይነት ትምህርት ሲደግፍ አናይም። ለመሆኑ ኃጢአት ስለሚሠሩ ሰዎችና ስለኃጢአት መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል? እውነተኛና አገናኝ ለእምሮ ላለው ሰው ከዚህ በላይ የጠቀሰው በቂ ነው። ይሁን እንጂ ሌላም ብንመለከት ለአባባላችን ትልቅ ግንዛቤ ይሰጠናል። ስለዚህ በትንቢተ ሕዝቅኤል 12:1-7 ያለውን የእግዚአብሔርን ቃል መመልከት አስፈላጊና ተገቢ ነው። እነዚህ በሕዝቅኤል ጊዜ የነበሩት ሰዎች እንዲያዩበት ዐይን ተፈጥሮላቸው፤ እንዲሰሙበት ጀሮ ተሰጥቷቸው፤ ማየትም ሆነ መስማት አልፈለጉም። ይህንን ነው እግዚአብሔር የሚለው ። ምክንያቱም አመፀኞች ስለሆኑ። ስለሆነም ሕዝቅኤል ይዞ የሚመለለውን የሰደተኝነት መልእክት ሸክም አይተውና ተመልክተው መመለስ አቅቷቸዋል። መመለስ ያቃታቸው ላይመረጡና ዐይንና ጀሮ ላይለጣቸው ቀርቶ ላይሆን በትክክል መጠቀም ስላቃታቸው ነው። በዚሁ በትንቢተ ሕዝቅኤል 18:18-20 ያለውም ታሪክ ይህን የሰው ኃላፊነት ግልጽ አድርጎ ያስረዳል።

በዚህ ታሪክ ላይ የተዘረዘሩት ሰዎች ጸድቃን ቢሆኑና እውነተኛ ሥራን ቢሠሩ ድህን መበደል፤ ፍርድን ማንደል፤ ማድላት፤ ነፍስ መግደል፤ መዋሸትና ማታለል ኃጢአት መሆኑን ተገንዝበው በሕጉና በሥርዓቱ ከሄዱ እውነተኛ ፍርድ ይፈረድላቸዋል። እኒህን ያላደረጉ ደግሞ የዚህን ተቃራኒ ያገኛሉ። ማንም ከጸድቅ ስለተወለደ ጸድቅ ሊሆን አይችልም። ከኃጢአተኛ ስለተወለደ ደግሞ ኃጢአተኛ ሊሆን አይችልም። እኛ ተመርጠን ሌላው አልተመረጠም፤ እኛ ድኅናል ብለን በጽድቅ ልንመጸደቅበት

አያበፈልግም። ይህን ትምህርት ማንም የሰማው ሁሉ ሊድንበት
ያልሰማው ሊጠፋበት ሁለት አፍ ያለው ሰይፍ ሆኖ ቀርቧል።

የሰው ልጅ እድል የተወሰነው በዚህ የመኖርና ያለመኖር
እንጂ የመመረጥና ያለመመረጥ ጉዳይ አይደለም። ለዚህ
ትምህርታችን ግልፅ የሆነ ማሰራጀት የሚሰጠን እና ሰፊ አድርገን
እንድንመረምረው አድሉን የሚከፍትልን ሐዋርያው ጳውሎስ ወደ
ሮሜ ሰዎች የላከው መልዕክት ነው። (ሮሜ 1፡ 18-23)። በዚህ
ትምህርት ላይ እግዚአብሔር ለሰዎች የሰጣቸው የተፈጥሮ ፅውቀት
ሰለሱ መኖር እርግጠኛና ታማኝነት ያለው ማሰራጀት ነው።
በሐዋርያው ትምህርት መሠረት እግዚአብሔርን ለማወቅ እንደ
እግዚአብሔርነቱ ለማክበርና አምልኮም ለማቅረብ የተራቀቀ
ትምህርት አስፈላጊ አይደለም። እግዚአብሔር ራሱ በተፈጥሮ
የገለጸው እራሱንም እንዲታወቅ ያደረገው በሰው አእምሮ ውስጥ
ያስቀመጠው እሱን የማወቅ ትምህርትና መንፈስ የእሱን የዘለዓለም
ኃይሉን አምላክነቱን ኃያልነቱንና ግርማውን እንዲያውቁ
የፈጠራቸው ፍጥረቶች ራሳቸው ማሰራጀዎች ስለሆኑ ሰው እነዚህን
አይቶ ማመንና ለእግዚአብሔር መገዛት አለበት።

ነገር ግን እነዚህ ሰዎች ሁሉ የሚያስታውቁን ሥነ
ፍጥረታት እያሉ በራሳቸው አእምሮ ውስጥም ያለው እግዚአብሔር
ራሱ ያስቀመጠው እሱን የማወቅ ትምህርት እያለና እየታወቀ
ይሄንን ባለማድረጋቸው ለማይረባ አእምሮ አልፈው እንዲሰጡ
ሆነዋል። ይህ ከትንሽ ጀምሮ እስከ ትልቅ ድረስ የሚታየውና
የማይታየው ፍጥረት በእግዚአብሔር ተፈጥሮ በሥርዓት እየሄደ
እያለ በዚያ ፈንታ ራሳቸው ከተፈጥሯቸው ያልተሰጣቸው በፈጣሪ
ፈንታ ፍጡርን አመለከቱ። ተጠብበው ያመጡት ራስ ፈጥሮ የውሸት
አምላክ ማስቀመጥ እንደ ድንቁርናና እንደ ከንቱነት ሆኖ
ተወስደባቸዋል። ስለዚህ ይህ እግዚአብሔርን የማወቅ ዕድል
የተሰጣቸው ከእግዚአብሔር ነው። ከሰው ከባሕርይ አይደለም። ይህ
ደግሞ ለማናቸውም ሰው ለተባለ ፍጡር ተሰጥቷል። በዚህ አእምሮ
ባለመጠቀም ሰው ፍርድ አለበት። በዚህ አእምሮው በመጠቀሙ
ግን ሽልማት አለው።

ይህም የእግዚአብሔር ነፃ ሥጦታ ነው። እግዚአብሔር
ከበደሉትና ካመጹበት የተመረጡትን እንኳን ሳይቀር ካጠፉ
እንደሚቀጣ በትንቢተ ኢሳይያስ 1፡ 2-6 ያስጠነቅቃል።
እሥራኤላውያን ከእንበሳት አንሰዋል፤ አሁን የገዢውን በሬ
የባለቤቱን ቤት ሲያውቅ እሥራኤል አምላካቸውን አላወቁም።
እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ምስክር አድርጎ እሥራኤልን
ሰፍርድ ያቀርባቸዋል። ምርጦች የተባሉት ሰዎች በእግዚአብሔር
ላይ አመፁ፤ ከእግዚአብሔር የተወለዱት የእግዚአብሔር ልጆች
የተባሉት በበደል ላይ በደል በአምፅ ላይ አመፅ ጨመሩ። በዚህም
ምክንያት ቅጣታቸውን ተቀበሉ። ሁል ጊዜ ወደፊት ከመሄድ ወደ
ኋላቸው ተጓዙ። አሁንም እግዚአብሔር እንደገና በትንቢተ
ሕዝቅኤል 28፡ 15-19 ተመሳሳይ ቃል አስተላልፏል።

ተመረጠ የተባለው ሰው ምርጫውን ባለማክበሩና
እንደተመረጠው ሆኖ ባለመሔዱ ተንኮታኩቶ የዓለም መሳቂያ
ሆኗል። አጠቃላይ ሰው በሰውነቱ ሲፈጠር እግዚአብሔርን
የማወቅና በሱ የመመራት ለትእዛዙም (ሰሕንም) የመገዛት
ኃላፊነትም ግዴታም አለበት። ይህንን ካላደረገ ኃጢአት ሠራ
ይባላል። ለዚያም ለሠራው ኃጢአት ቅጣት ይሰጠዋል። ስለዚህ
አንዳንድ ሰዎች በዘመናችን ከነገሩና ከአእምሮ በላይ በሆነው
በእግዚአብሔር የማግኘት ሥራ ውስጥ ገብተው አንዱ ድኗል፤ ሌላው
አልዳንም፤ የሚሉት ከእውነት የራቁ ትምህርት ነው። አንዳንዶቹም
ከኃጢአትና ከክፋቱ ጋር በመታገል ፈንታ በዚህ በእግዚአብሔር
ቃል አሳበው ሌሎችን ጠላት ለማጥቃት ሲሞክሩ እንመለከታለን።
የእግዚአብሔርን ቃል ማጣመም እንደ ራስ አእምሮና ፍላጎት
መተርጎም ከኃጢአትም በላይ ኃጢአት ነውና።

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የማስተማር ዘመንም ችግሩ
ይህ ነበር። ለራሳቸው ወግና ሥርዓት ሲሉ የእግዚአብሔርን ቃል
ማጣመም ክፋትና ኃጢአቱ ሲነገራቸው ያንን በመተው ፋንታ
ለነሱ በሚጠቅም ይበጃል በሚሉት መልክ ይተረጉሙታል። ዛሬ
በዘመናችን ከሚታዩት አስቀያሚና ቤተ ክርስቲያንን ካቆሙት

ጉዳዮች አንዱ፤ ቤተ ክርስቲያን በሌሎች መዘባበቻ መሆን የአማኞችን ልብ ያሳዝና ያስመረረ ነገር ቢኖር በሕግና በቅድና ምክንያት ሌሎችን መተቸት ነው። የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ችግሯም ይኸው ነበር። ጳውሎስ የገላትያን መልዕክት ሲጽፍ ከፍተኛ ክርክር አንስቶ የነበረው ይኸው ለእውነት ሳይሆን ለወግና ለተረት በቆሙ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን ስለተበጠበጠች ነበር። (ገላ. 3፤ 1-4)። የእግዚአብሔር የማዳን ሥራ በመቀላመድ አይሆንም፤ ወይም እኛ በወሰነውና ባቀድነው መሠረት ሊሆን አይችልም። (በኤር. 14፤ 10-13) ያለው ንባብ በትክክል ይህን ያስረዳል። እግዚአብሔር ይህንን ሕዝብ ፀሎቱንም ጸሙንም አልቀበለውም ይላል። መባቸውንም እነሱ መልካም ነው ብለው የሚያቀርቡትን አልቀበልም፤ ምክንያቱም በኃጢአታቸው ለመቅጣት ወሰኛለሁና ይላል። በመሆኑም ኤርምያስን ለዚህ ሕዝብ ስለመልካም አትፀልይላቸው ብሎታል።

ኤርምያስ ምክንያቱን ለማወቅ ፊልጎ ጥያቄ ያቀርባል። በሕዝብ አእምሮ ያለውንም ይናገራል። ኤርምያስ ነቢያቶቻቸው እግዚአብሔር ሰላምን ያመጣላችኋል እያሉ ይናገራሉ። በአገሪቱ ከአሁን በኋላ ጦርነት አይደረግም፤ ረሀብም አይሆንም ይሏቸዋል፤ ለዚህም መልስ እግዚአብሔር ይናገራል። የሚቀጡበት ምክንያት በሀሰት ነቢያት ስለተማመኑ ነው። እነዚህን ነቢያት እኔ አላኳቸውም ስለዚህ እግዚአብሔር ያላለውን የሚናገር ያላስተላለፈውን የሚያስተላልፍ የራሱን ስሜትና ምኞት በእግዚአብሔር ላይ የሚያደርግ ሕዝብ ሁሉ ቅጣት አለበት። በኤርምያስ 15፤ 1-2 እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ይገልጻል። "... መሴና ኤልያስ በፊቴ ቢቆሙም ልቤ ወደዚህ ሕዝብ አያዘንብልም፤ ከፊቴ ጣላቸው ይውጡ"። እነሱም ወዴት እንደሚሄዱ ቢሉህ፤ አንተ፤ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ለምት የሆነ ወደ ሞት፤ ለሰይፍም የሆነ ወደ ሰይፍ፤ ለራብም የሆነ ወደ ራብ፤ ለምርኮ የሆነ ወደ ምርኮ ትላቸዋለህ።" እነዚህ ሰዎች በሠሩት ኃጢአት ምክንያት የእግዚአብሔር ቅዱሳን መሴና ኤልያስ ከፊቴ ቢቆሙ እንኳን እግዚአብሔር አልራራም አለ። ስለዚህ እያንዳንዱ በተመደበለት የኃጢአት ቅጣት መሠረት ቅጣቱን ይቀበላል።

ዛሬ በዘመናችን በቅዱሳን ምክንያት ሰውን የሚያሳድዱ ሰዎች ካሉ ከዚህ ሊማሩ ይገባል። እሥራኤላውያን መሴና ኤልያስ በሄዱበት መንገድ መሄድ ሲላናቸው የነሱን ስም በመጥራት የሚዳን መስፈቸው ያቀረቡት ጸሎት ፋይዳ አልሰጠም። እግዚአብሔር የመሴናና የኤልያስን ቅድስና አልናቀም፤ የነሱንም ምልጃ አላቃለለም፤ እንዲያውም አክብሮታል። ለዚያ ሕዝብ ግን እነሱም በፊት ቢቆሙ ምልጃው አይሠራም፤ ምክንያቱም በሠሩት ሥራ የቅጣት ውሳኔ ተላልፏል። በዚህም መሠረት (ዘጸግ. 32፤ 33) እግዚአብሔር ሕዝቡን እሥራኤልን ከኃጢአታቸው ተዋቸው፤ በዳጥ ውስጥም ጣላቸው ይላል።

እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን አይወድም ሲባል ጨቃኝ ነው ማለት ነው? በእውነቱ ልመናቸውንና ጸሎታቸውን አይለማምን? ይህ ሁሉ ግንዛቤ ከምን የተነሣ ነው? ለዚህ መልስ በኢሳይያስ 54፤ 1-8 እንዲህ ይላል "የእግዚአብሔር እጅ ከማዳን አላጠረችም፤ ከንዱ ከማዳን አልሰነፈችም፤ ጀርድም ከመስማት አልደነቆረችም።" እግዚአብሔር ሕዝቡን ከኃጢአታቸው የጣለበትና ልመናቸውን አልለማም ያለበት ተገለጠ። ጸሎታቸው በእግዚአብሔር ፊት እንዳይቀርብ ጀርዶቹም እንዳያዳምጧቸው፤ የማዳን እጆቹም እንዳይዘረጉ፤ እነሱም እንዳይፈወሱ የብረት መዝጊያ ሆኖ የከለከለው ኃጢአታቸው ነው። ስለዚህ እነዚህ ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት የሚያቀርቡት ሁሉ ተቀባይነት አላገኘም። እነሱም በአምላካቸው ፊት መቅረብ አልቻሉም፤ ምክንያቱም በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር ነው ያሉት፤ በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር መኖር ማለት ኃጢአተኝነት ማለት ነው። በዚህ በኢሳይያስ 4፤ 9-12 ያለውን ስናነብ የነዚህ ሰዎች ጸሎትና ምኞት ምን እንደሆነ ውጤቱ ምን እንደሆነ እንረዳለን።

ሕዝቦቹ ምን እንደሚፈልጉ ምን ተስፋ እንደሚያደርጉ የሚመኙትንና ተስፋቸውን በእግዚአብሔር ፊት ያቀርባሉ። ውጤቱ ግን እነሱ ያሰቡት ሳይሆን ተቃራኒው ሆነ። ተስፋ ያደረጉት ቀርቶ ያልተጠበቀው መጣ። እነሱ የብርሃን ቀንና

የእውነት ቀን ፊልጎብ ነገር ግን የጨለማና የድንግዝግዝ ጊዜ መጣ። የእውነትና የጽድቅ ፍርድ ፊልጎብ ነገር ግን አልተገኘም። መልካም ቀን ይመጣል ተባለ፤ አልሆነም። በፍጥነት ለመርዋ ሞከሩ፤ የድካም ሩጫ ሆነ፤ የብርሃን ጊዜን ለማየት ፊልጎብ ድንግዝግዝና ጨለማ ሆነ፤ ምክንያቱን ሲገልፅ ጸሐፊው ይህ ሁሉ በኃጢአታችንና በበደላችን ሆነ ይላል። ኃጢአታችን መሰከረብን። ይሄ ሁሉ ድርጊት ወይም ውጤት በኃጢአት ምክንያት ነው የሆነው።

ከመጀመሪያ እንዳየነው የአዳምና የሚስቱ ፍላጎት መልካም ለማግኘት ነበር። ነገር ግን ውጤቱ የዚያ ተቃራኒ ሆነ፤ የአዳም መልስ ፈራሁና ተሸሽግሁ ማለቱ ያደረገው ወይም የሠራው ውጤቱ ሀፍረትና ውርደት መሆኑን በመገንዘብ ነው። ኃጢአት ሁልጊዜ አስፈሪና አስደንጋጭ ነው። የመጀመሪያው የሰው ልጅ ከኃጢአት በፊት የነበረውን በናይ ምንም ዓይነት ድንጋጤ ወይም ፍርሀት አልነበረበትም። ከኃጢአት በኋላ ግን ፍርሀትም ድንጋጤም እንዲደለትባት የተሰጠችው መሬት እራሷ ተረገመችና ለአሱ ምቹትና ሕይወት እንዳትሆን አሱን የምትወጋ መርዛማ አሜካላ እንድታበቅል ሆነች። እሱም በድካም እንዲኖር የዕለት ምግቡን ለማግኘት በግድ ድካምና ላብ እንዲወጣው ተበየነበት። ከነበረበት ቦታ ወደ አልነበረበት ቦታ ከሚያስደለት ወደ እሚያላዝን ቦታ ተሰደደ።

አንዳንድ ሰዎች ስለመጀመሪያው የሰው አፈጣጠርና አኗኗር ሲናገሩ አዳም ወይም የመጀመሪያው ሰው በገነት ሲኖር ሥራ እንኳን እንዲሠራ አልታዘዘም። በተሰጠውና ባለው ብቻ እየተጠቀመ እንዲኖር ነበር የተፈቀደለት ይላሉ። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ያለውን ትምህርት አይደግፍም፤ አይናገርምም። የሚለው፤ እግዚአብሔር አምላክም በምሥራቅ ኤደን የምትባል ገነት አኖረው። በዚያም እንዲንከባከባት (እንዲጠብቃት) ሰውን አኖረው ነው። ይህን ማለት እንዲንከባከባት እንዲሠራባት ነው አንጂ ቁጭ ብሎ እንዲበላ አይደለም። ስለዚህ ያልነበረው መሥራት ሳይሆን በሥራ መጨነቅ፤

መድከም፤ መታከትና የዕለት ምግብን እንኳን ለማግኘት ላብ በግንባር እስከሚንጠፈጠፍ ድረስ መሥራት፤ በቃኝ ያለማለት፤ ባለው አለመደለት፤ በልቶ አለመጥገብ፤ ጠጥቶ አለመርካትና በራስ አለመደለት ነው። ያልነበረው የውስጥ ባዶነት፤ መደንገጥ፤ መርበትበት፤ ከሁሉ ጋር መባላትና በሰላም አለመኖር ነው እንጂ በሥራ መደለትማ ነበር።

ስለዚህ እነዚህ ከላይ የዘረዘርናችው የኃጢአት ውጤቶች ናቸው። በአጠቃላይ ኃጢአትንና ውጤቱን ለማወቅና በቂ ግንዛቤ ለማግኘት በሚከተሉት አራት ነጥቦች መረዳት እንችላለን።

1. የሰው ከእግዚአብሔር ጋር መጣላት፡- ማለት የእግዚአብሔርን ተቃራኒ ሥራ የሱን ፈቃድ የሚቃረን ሥራ መሥራት ማለት ነው። ይህ ሃላብ በእሪት ዘፍጥረት 31 22-23 ተገልጿል። እግዚአብሔር ሰውን ስለጠላውና ሰውም ከእግዚአብሔር ስለተጣላ የተመደበባትን ቦታ አስለቀቀው። ሰው የሱ ፈቃድ ተቃራኒውና ቀደም ሲል የነበረውን ሥልጣንና ሹመት ማግኘት አይችልም። ከዚህ ቀደም የተሰጠውን አደራ ስላልጠበቀ ሌላ አደራና ኃላፊነት አይሰጠውም። ስለዚህ ቀሪዋን የሕይወት ዛፍ እንዳይበላ በዛች በገነትና በዙሪያዋ በበቀሉት አትክልቶችና ዛፎች እንዳይደለት ከአካባቢው እንዲርቅ ተወስኖበታል። እንዳይመለስም ደግሞ የእሳት ሰይፍ የታጠቁ የእግዚአብሔር ሠራዊቶች በገነትና በዙሪያዋ ቆመዋል። ለመብላትም መድከም አለበት። ለመኖር ከአራዊትና ከሌሎች እንስሳቶች ጋር ጦርነት መጣጠም አለበት። ከአሁን በኋላ እግዚአብሔርን እንደ አባት ማዳመጥ አይችልም። የእግዚአብሔር ድምፅ እንደ አባት ድምፅ ሳይሆን አስፈሪና አስደንጋጭ፤ ቆራጥና ገላጭ ነው። ስለዚህ አዳም ከእግዚአብሔር ተሸሽገዋል። በእግዚአብሔርም ፍርዱን አገኘ።

2. ከሌሎች ጋር መጣላት፡- ሁለቱ ሰዎች ማለት አዳምና ሔዋን፤ መጀመሪያ ስንመለከታቸው የተሰማሙ፤ ከተፈጠረው ፍጥረት ሁሉ አንዱ ሌላውን ለማስደለት ማለት፤ አዳም ከሔዋን፤ ሔዋንም ከአዳም ሌላ ፍጥረት ስላልተገኘ ነበር። እግዚአብሔር ለአዳም

ሴትን የሰጠው ትረዳውና ትንክባክበው ዘንድ፣ ለሷም እሱ ይጠብቃትና ይንከባከባት ዘንድ ነው። ከዚህ ስህተት በኋላ ግን አዳም ሔዋንን ሲወነጅላት አየነው። ትረዳሃለች ተብላ የተሰጠችው ለመከራ አሳልፋ ሰጠችኝ ነው የሚለው። ከዚያ በኋላም የተወለዱትም ሁለት ልጆች ሆነው አብረው መኖር አቅቷቸው በመንፈስ ከመሞትና በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር ከመኖር በተጨማሪ በሥጋ የርስ በርስ መገዳደል ሲመጣ እናያለን።

3. ለው ከራሱ ጋር መጣላት፡- አዳም በዚህ ኃጢአት ምክንያት ራሱን ሲጠላው እንመለከታለን። ከበላ በኋላ የራሱ ስህተት ለራሱ ሰለአሰጠላውና ሰለ አስቀየመው በእግዚአብሔር ፊት ለመቆም አልቻለም። ስለዚህም አካሉን በቅጠል ለመሸፈን ሞክረ። ራሱ ያጠፋውን ጥፋት እንኳን እኔ ነኝ ብሎ ለመቀበል አልፈለገም። ለመደሰት ብሎ ያደረገው ነገር ሐዘንና ፀፀትን ሰላመጣበት፤ የኅሊናና የአእምሮ ሳይነት ጨመረበት። ባለኝ እጨምራለሁ ብሎ የተነሳሳበት ነገር ባደውን ሰላስቀረው ይህንን ባደነት ለመከላከል ቅጠል እንድትሸፍነው ተራራ እንድትከልለው ተማፀነ።

ይህንን ነገር የዘመኑ የኅብረተሰብ ሳይንስ የሚያጠኑ ሰዎች በጥብቅ ተገንዝበውታል። ሰዎች ከራሳቸው ሲጣሉና እራሳቸውን ሲጠሉ የተፈጥሮ መልካቸው ያሰጠላቸዋል። የውስጥ ባደነትንና የራስ መጥላትን መንፈስ ለመሸፈን ባለ በሌለ ገንዘባቸው አሳማሪ ልብሶችንና ቅባቶችን እየገዙ በተፈጥሮ የሌላቸውን መልክ ለማግኘት ሲጥሩ ይታያሉ። የራስን መጥላት ትምህርትና ስሜት ከውስጥ ሆኖ ሳለ በውጭ ለመደሰት መሞከሩ አስቸጋሪ ነገር ነው። አንድ ጸሐፊ “አንድ ቀን ሰዎች በራሳቸው የመደሰት መንፈስ በያገኙና ራሳቸውን በወዱ የምዕራባውያን ኢኮኖሚ ይወድቅ ነበር” የሚል ሃሰብ ሰንዝረዋል። ይህ ጸሐፊ ሌላ የፈለጉት በራስ ያለመደሰትና ራስን የመጥላት ነገር፤ በራስ ባልሆነ ነገር ለመደሰትና ለመሸፋፈን መሞከር ነጋዴን ያከብራል እንጂ ማንነትን ሊገልፅ አይችልም። አዳም ቀንጥሶ ራቂትነቱን ለመሸፈን የሞክረባት ቅጠል ራሱን ከመጥላት አላዳነችውም። ስለዚህ እራስን የመጥላት ሁኔታ ከኃጢአት ውጤቶች አንዱ ነው።

4. ከሌሎች ፍጥረታት ጋር መጣላት፡- የመጀመሪያውን የአዳም ሕይወት ስንመለከት ፍጥረታት በሙሉ ወደሱ እየመጡ ሰም እንዲያወጣላቸው፤ እንዲያስተዳድራቸው ተገዥነታቸውን ያሳዩ ነበር። መሬትም የምታበቅሰው ግሩም ድንቅ የሆነ ልምላሜ ነበር። አሁን ግን መሬትም ልምላሜዎቿን ትታ ተረገመችና እሾህና አሜካላ አበቀለች። የሰው ልጅ ወዳጆች የነበሩትን እንሰላትና አራዊትም መንከባከባቸው ቀርቶ እርሱ እነሱን፤ እነሱ እርሱን ማስፈራራት ሆነ። ይህ ከሌላው ጋር መጣላት ምን ያህል እየተባባሰና እያደገ እንደሄደ ቃየል አቤልን ከገደለው በኋላ ያለው ስሜት ትክክለኛ ትርጉም ይሰጠናል።

ለመሆኑ እነዚህን ሁሉ ስህተቶች መሥራቱን የሰው ልጅ አምኗል? ወይስ አላመነም? ካላመነስ ለምን? ካመነስ እንዴት? አንባቢው፤ እርስዎ በብኩልዎ ለመሆኑ ኃጢአት መሥራትዎን እንዴት ያውቃሉ? ለሠሩት ሥራ ኃላፊነትን ይወስዳሉ? ይህን እያሰላሰሉ ወደሚቀጥለው ነጥብ ልቦናዎን ያነሳሱ።

ክፍል ሁለት ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና

ከተጠያቂነት መሸሽ

በሰው ልጅ የታሪክ ሂደት ውስጥ ትልቁ ችግር ስህተተኝነትን፣ የበታችነትንና አላዋቂነትን አለመቀበል ነው። ለምን? ይህ ጥያቄ ከአሁን ቀደም ወደፊትም ሊመለስ ያልቻለ ነው። ጥያቄው እንደቀረበ ብዙ ሺህ ዘመናት አልፈዋል። እስካሁን ባላለፍኩት የሕይወት ዘመን እንደተገነዘብኩት ለጠብ መነሻ ከሚሆኑት ነገሮች መካከል ዋነኛው የሰዎች ራሳቸውን አለማወቅ ነው። ለብዙ ሰዎች ሕይወት መጥፋት፣ የሕይወት መሰናክልና የማሳበራዊ ኑሮ ምስቅልቅልም ሲገጥማቸው የሚታየው ለአንዳንድ ባለሥልጣናት እውነት ለመምከር ስለሚሞክሩ ነው። አንዳንድ ባለሥልጣኖች እውነትን ከሚነግሯቸው ይልቅ ቢደልሏቸው፣ ቢያሞካሟቸው ስለሚወዱ ወይም መደለልን፣ ከንቱ ውደሳን ስለሚፈልጉ እውነት የሚነግሯቸውን ሕይወታቸውን እስከ ማጥፋት እንደሚደርሱ ብዙዎቻችን የዓይን ምስክር ነን።

አንድ ቦታ ትምህርት ቤት ስኖር የደረሰብኝ ችግር በአንዲት አሜሪካዊት ተማሪና በእኔ መካከል ያለው የግንዛቤ ልዩነት ነበር። አንዳንዶች የባሕል ልዩነትም ብለውታል። እኔ ያደግሁበትና የኖርኩበት ባሕል፣ በተለይም የኢትዮጵያ ጥንታዊ ትምህርት ራስን የማወቅና በተለይም ዝቅተኝነትን የማወቅ መንፈስ ያሳድራል። ይህ አስገራሚ የሆነ ሥርዓተ ትምህርት ምን ያህል ጠቃሚ መሆኑን የተረዳሁት ከእነዚህ ተማሪዎች ጋር ባደረሱት ውይይት ነው።

በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ትምህርት ሁለት መሠረታዊ ነገሮች አሉት፤ አንደኛው ትምህርት ለማወቅ እንጂ ለጥቅም አይደለም። ከሦስት መቶ ሺህ በላይ የሚሆኑት የኢትዮጵያ ካህናት ቢጠየቁ ትምህርት ጀምረው እስከሚጨርሱ ድረስ ምንም ዓይነት ጥቅም የላቸውም፤ ወይም ለጥቅም አይደለም የሚሠሩት። መነሻችን ማወቅ ሲሆን፣ መድረሻችን ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን ማገልገል ነው። በአካባቢው የእውቀት የበላይነት ለማግኘት እንጂ የገንዘብ የበላይነት ለማግኘት አይደለም። ይህ ደግሞ በእምነት ላይ የተገነባ እግዚአብሔር ያውቃል በሚል ብቻ የተመሠረተ ነው። ሁለተኛው በእውቀት አለመመጸደቅ ነው፤ ወይም አዋቂ ነኝ አለማለት ነው። የአቋቋሙ፣ የቅኔው፣ የዜማው ሊቅ ወደ ማይታወቅበት ቦታ ሲሄድ ቆጣሪ ነኝ፣ ጀማሪ ነኝ፣ ምንም ነገር አላውቅም ነው የሚለው። ይህን በማለቱና ራሱን ባዶ በማድረጉ አእምሮውና ሕይወቱ ሌላ ለመማር ወይም ትምህርትን ለመጨመር ክፍት ነው፤ ሙሉ እውቀት የለንም ብሎ ነው የጥንቱ የቤተ ክህነት ተማሪ የሚያምነው፤ ሁል ጊዜ ያስፈልገኛል ነው የሚለው።

ይህ ሥርዓተ ትምህርት ከምዕራቡ ዓለም ጋር የሚጋጭ መስሎ ቢታይም ለእኔ ለግሌ ትልቅ ጥቅም ሰጥቶኛል። በአትላንታው ትምህርት ቤቱ ከገጠመችኝ ተማሪ ጋር ሲያግባባኝ ያልቻለው ይህ ነበረ። የኔ ሁል ጊዜ መደሰትና በደረሰብኝ ችግር ሁሉ ያለመበገር ለትምህርት ባልደረባዬ ምኑ እንዳናደዳት ባልገባኝ መንገድ እጅግ ተናደደች። በሷ አባባል የኔ ቀሚስ ለብሶ በአካባቢው መታየት የሌሎችን ተማሪዎች ዋጋ ቀንሷል፤ ሰው የሚመለከተው እሱን ብቻ ነው፤ እኛን ሊመለከተን አልቻለም። አስተማሪዎችን ሁል ጊዜ አወያይቶን ምንም ልንግባባ አልቻልንም። በኋላ ስረዳ ግን ይህች ተማሪ ራስን ያለማውቅ ችግር ያለባት ሁና ተገኘች። በአስተዳደሩ ችግርና ምስቅልቅል ያለባትና እንዲያውም የማደግ ልጅ እንደሆነች ተገነዘብን።

የዚህች ልጅ ችግር ከራሷ እንጂ ከእኔ እንዳይደለ መረዳት አልቻለችም። የሰው ልጅ ችግሩ ራስን ያለማወቅ ነው። ሌላው ቀርቶ በትምህርት ቤት ስንኖር እንኳን ማንኛውም

በትምህርት ቤት ያለፈ ሰው እንደሚያውቀው ትንሽ(ዝቅተኛ) ውጤት ካመጣን ሁል ጊዜ ስህተቱ የአስተማሪ እንጂ የእኛ አይመስልም። ከኒውዮርክ ቤተ ክርስቲያን መዘምራን ጋር አንድ ጊዜ ሰንወያይ አንድ እህት ተማሪ ደሀና ውጤት ካገኘ አገኘሁ ትንሽ ውጤት ካገኘ ግን አስተማሪዬ ሰጠኝ ነው የሚለው። ይህ ተማሪ ደሀናውን ሰጠኝ ለማለት በፍጹም አይፈልግም፤ በሱ አስተሳሰብ ደክሞ ነው ያገኘው፤ ስለዚህ ሰጠኝ በማለት ፋንታ አገኘሁ ይላል። ዝቅተኛውን ውጤት ግን አገኘሁ በማለት ፋንታ ሰጠኝ ነው የሚለው። ዝቅተኛ ውጤት ማግኘቱን ወይም አለማግኘቱን ሳይሆን የሚፈልገው የመምህሩን መጥፎነት ለማሳየት ነው የሚፈልገው።

የራሴን የሕይወት ታሪክ በደንብ አድርጌ ሳየው ደካማ ጎኔን ላለመግለፅ የማደርገው ጥረት ያሰገርመኛል። በእንግሊዘኛ ቋንቋና በእጅ ጽሑፍ ሁል ጊዜ ደካማ ነኝ። ለእነዚህ ድክመቶች የሰጠኋቸው ምክንያቶች ለእኔ የሚሰማኝን አንጂ እውነቱንና ሃቁን አይደለም። ለእንግሊዘኛ ደካማነቴ የምሰጠው ምክንያት አምስተኛ ክፍል በነበርኩኝ ጊዜ አስተማሪያችን ሰለሚኮራብንና በዝቅተኝነት ሰለሚመለከተን በሱ ጥላቻ ምክንያት የእንግሊዘኛ ቋንቋን ጠላሁት እላለሁ። ለእጅ ጽሑፌ መጥፎ መሆን የምሰጠው ደግሞ ሁሉም እንደሚያውቀው የቤተ ክርስቲያን ትምህርት የቃል እንጂ የእጅ ጽሑፍ ሰለሌለው በሕፃንነቴ አልተማርኩም፤ በዚህም ምክንያት የእጅ ጽሑፌ ሊያምር አልቻለም እላለሁ። አንዳንድ ሰዎች ቁጭ ብለህ ፈደሎችን እያየህ ጻፍ ብለው ሲመክሩኝ ጊዜ የለኝ ትምህርቱ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎቱ ጊዜዬን ይሻማኛል እላለሁ። ሀቁ ግን ይህ ሳይሆን ጊዜ ሰጥቼ አለማጥናቴና አለመጻፌ ብቻ ነው። ስለዚህ የራሴን ደካማ ጎን መቀበል ነው ያቃተኝ። ሀቁ ይህ ሆኖ ሳለ የማቀርበው ምክንያት ሁሉ እንግሊዘኛ ቋንቋየንና የእጅ ጽሑፌንም ሊያሻሽል አልቻለም። በኋላ ሰረዳው ለቋንቋው ጥላቻ ነው ያልኩት እንጂ፤ አስተማሪዬ ከሚወዳቸውና ከሚያከብራቸው ተማሪዎች አንዱ እንደነበርኩ በእርግጠኝነት ተገንዝቤያለሁ።

ከሕፃንነቴ ጀምሮ በጎች፣ ፍየሎች፣ ከብቶች፣ አሀዮች፣ ፈረሶች በአንድ ላይ መጠበቅ ነበረብኝ። የአገሩ ሥርዓት ስለነበር የእኔ ሥራ እነዚህን ሁሉ እንደየሥራቸውና እንደየ ተፈጥሯቸው መጠበቅ ነው። ጥበቃውም አንደኛ እነሱን አውሬ እንዳይበላቸው፣ እንዳይራቡና እንዳይጠሙ ሲሆን ሌላው ደግሞ እንሰሳች ራሳቸው ስለማያውቁ ካልተፈቀደላቸው ቦታ ሂደው የለው ሳርም ሆነ እህል እንዳይበሉ መጠበቅ ነው። ታዲያ እኔ የለው እህል አሰበላና አሰጠፋ ስለነበር ባለንብረቶች ለቤተሰብ ወቀላ ሲያቀርቡ፣ ለምን ይህንን አጠፋህ? ሰባል የምመልሰው መልስ በጎቼን ለመልስ ፍየሎች ሄዱ፤ ከፍየሎች እየሮጥኩኝ ሰሄድ በጎቼ ተጨመር፤ እና ለሁሉም ተጠያቂነት ነፃ ለመሆን በሚጠበቁት እንሰሳት አመካኛለሁ። ሀቁ ግን እነዚህ የሚጠበቁት እንሰሳት ይህንን ሁሉ ጥፋት ስለማያውቁ የእኔ መመደብ እነሱን ለመጠበቅ ለሚጠፋው ጥፋት እነሱ ሳይሆኑ እኔ ተጠያቂ እንድሆን ነበር። ነገር ግን ይህን ተጠያቂነት በኃላፊነት መውሰዱን አልፈለኩትም። መልካም ስሆንና ሳላጠፋ ሰቀር እነሱም ሳላጠፉ ቀን የሚለጠኝን ምርቃትም ሆነ ምስጋና በሙሉ ልብ ነው የምቀበለው። ይህ ኃላፊነትን አለመቀበል፤ እንግዲህ በእኔ በሕፃኑ ብቻ ሳይሆን በጠቅላላ ያለው የሰው ልጅ በተባለው ፍጡር ባሕርይ ውስጥ አብሮ በቀል ሆኖ ይታያል።

ይህን ኃላፊነትን ያለመውሰድ ዝንባሌ በመስከረም 11 ቀን 2001 በኒውዮርክ ከተማ ጥቃት የተፈጸመ ጊዜ በትክክል ለማየት ተችሏል። ይህንን የዓለምን ቀልብና አእምሮ በሐዘን የሰበረውንና የአሜሪካንን መንግሥትና ሕዝብ ከፍርሐትና ሽብር ውስጥ የጨመረውን የአገሪቱን የኢኮኖሚ ባልተጠበቀና በማይታመን ሁኔታ ያደቀቀውን አደጋ፣ እስከ አሁን ድረስ ማን አንዳደረገው ኃላፊነት የወሰደ የለም። የአሜሪካን አገር ውስጥና የዓለም አቀፍ የጥበቃና የሰላላ ድርጅቶች አደጋውን የፈጸሙትን ሰዎች አደጋው ከመድረሱ በፊት ለማሰቀረት ባለመቻላቸው ሁለቱም ድርጅቶች የኔ ነው ስህተቱ እላለሁ። ከድርጊቱና ከጥፋቱ በኋላ በመገናኛ ብዙሃን ሲነገር አውሮፕላን ጠላፊዎቹና ጥፋቱን ፈጽሟቸው አሜሪካን አገር ከሁለት እስከ አምስት ዓመት እንደኖሩ

ተነግሯል። አንዳንዶቹ ከአንዳንድ አገር መንግሥት ጋር ግንኙነት እንዳላቸው ተወስኗል።

በሌላ በኩል ደግሞ ድርጊቱን ፈጽሞ ተብለው ፎቶግራፋቸውና ሰማቸው ከወጡት መካከል አንዳንዶቹ ተመሳሳይ አንጂ እውነተኞች እንዳልሆኑ ተብራቋል። እነዚህ ሰዎች ሰማቸውና ፎቶግራፋቸው ቢታወቅም ድርጊቱን እንዲፈጽሙ የላኳቸው እኔ ነኝ ብሎ በአሜሪካ ቋንቋ ኃላፊነቱን የወለደ ሽብር ፈጣሪ ድርጅት አልተገኘም። በዚህ ጉዳይ ላይ የተጠረጠረው የሳውዲው ተወላጅ ሚሊዬኒር ቀንደኛ የሽብር ፈጣሪ ነው የሚባለውም ግለሰብ (ቢንላድን) ተጠይቆ ነገሩ ከእግዚአብሔር እንጂ ከእኔ አይደለም፤ እግዚአብሔርን ጠይቄ ወደ እኔ አትመለከቱ ብሏል።

የዚህን ታላቅ አገር (የአሜሪካንን) ኢኮኖሚና ሞራል ያደቀቀ የዓለምን ኅብረተሰብ ኅሊና የሰበረና የሳብ ድርጊት ማን እንደፈጸመው አሰከ አሁን አልታወቅም። በሲ.ቢ.ኤስ. ቴሌቪዥን ጣቢያ የማታ ፕሮግራም ዋና አዘጋጅ (ዘጋቢ) የሆነው ዳን ራዘርን በቀልደኛነቱና በአስቂኝነቱ ታዋቂ የሆነው ዴቪድ ሊተርማን ስለዚህ ጉዳይ ሲጠይቅ መልሰ ሰጭው “አሜሪካን ልታደርገው ሲገባት ያላደረገችው ሰላላ ነው ይህ ታላቅ ጉዳት ሊፈጸም የቻለው” ብሎ በመቀጠልም “አሜሪካን ለጥበቃና ለሰላላ የምታወጣው ብዙ ቢሊዬን ብር አለ፤ ለዚህም ሲ. አይ. ኤ. (ማዕከላዊ የሰላላ ድርጅት) እና ኤፍ.ቢ.አይ. (አገር አቀፍ የምርመራ ቢሮ) የመሰሉ ታላላቅ ድርጅቶች አሉ። ነገር ግን በዚህ ላይ ሁለቱም ኃላፊነትን ሊወስዱ አልቻሉም። ሲ.አይ.ኤ. ለኤፍ.ቢ.አይ. ሽብር ፈጣሪዎች መኖራቸውን ሪፖርት አድርጌያለሁ ይላል። ኤፍ. ቢ. አይ. ደግሞ የቀረበው መረጃ ጥቆማ እንጂ በትክክል ተጨባጭ አይደለም፤” ይልና ሲያጠቃልል “እነሱ አይመኑት አንጂ ለዚህ ጥፋት ሁለቱም ተጠያቂዎች ናቸው፤” ይላል። ሁለቱም ድርጅቶች ግን ከተጠያቂነት ነፃ ለመሆን ሞከረዋል።

በመሠረቱ ድርጊቱ ከተፈጸመ በኋላ አንኳን የሚታየው መረጃ በጣም ውስብስብ ነው። በመጀመሪያው ቀን ጠላፊዎች ሃያ ይደርሳሉ የሚል ዜና ተሰራጨ፤ በሁለተኛው ቀን ደግሞ 19 ናቸው ተባለ። በሌላው ቀን ደግሞ ከመታወቂያቸው ተገኘ ተብሎ በወጣው ፎቶግራፍ ላይ ፎቶግራፉና ስሙ ተመሳሳይ ቢሆንም ከምኑም የሌለበት ሰው ሆኖ ተገኘ። ስለዚህ ይህንን ታላቅ ጥፋት እስከ አሁን ድረስ ለመፈጸምና ለማስፈጸም ኃላፊነት የወለደ የለም። ይህንን ከፋ ሥራ ምናልባትም ሳይፈጸም ያስቀረ አንድ ሰው ቢኖር ኖሮ ለመልካም ውጤቱ ሁሉም እኔ አለሁ ይል ነበር። እንዳለመታደል ሆነና ለዚህ ከፋ ውጤት ማንም ኃላፊነትን ሊወስድ አልወደደም፤ አልደፈረምም። ተግባሩ ግን ተደርጓልና በጥፋተኝነቱ በታሪክ ሲወላ ይኖራል። ይህን ሃሳብ እንዳለ በኦሪት ዘፍጥረት 3፤ 11-13 ያለውን ታሪክ ስንመለከተው ቀጥታ ተመሳሳይ ሆኖ እናገኘዋለን። አዳምና ሔዋን በምክክርና በመለማመድ ያደረጉትን የፍሬዋን መብላት ሥነ ሥርዓት መከላከል ራሱ ሁለቱም ኃላፊነትን ለመውሰድ ስለአልፈለጉ ነው።

ሔዋን ፍሬውን ልትበላ የቻለችበት ምክንያት ከአባብ ጋር ባደረገችው ቃለ ምልልስ ለመብላት ያማረና ለጥበብም መልካም እንደሆነ ስለተረዳች ነው አንጂ እሷ እንዳላችው በእባብ ተገዳና ተታላ አይደለም። ታሪክ ራሱ እባብ እንደ እግዚአብሔር ትሆናላችሁ ስላለቻትና ለሔዋንም እንደ እግዚአብሔር መሆን ስላስገመጃት በላች እንጂ በመታለል ወይም በግፊት አይደለም። ክህደቱ የመጣው ውጤቱ አላምር በማለቱ ነው። አዳምም ቢሆን መጀመሪያ ሔዋን በልታ እሷ በብልጠት ትበልጠኛለች ብሎ ንጉቶ በላው አንጂ አስገድዳ አፋን ከፍታ አላጎረሰችውም። የበላበት ምክንያት በሱ አስተሳሰብ ሔዋን እንደ እግዚአብሔር ጥበበኛና አዋቂ ስትሆን እርሱ የበታችና አላዋቂ እንዳይሆን ፈርቶ ነው ተሻምቶ ለመብላት የፈለገው።

ይህንን በስምምነት የተደረገውን ሕግ መጣስ በግድ እንደሆነ በማስመስል አዳም እግዚአብሔር በሰጠው በሔዋንን ሔዋን ደግሞ ከሁሉ ከፋ በተባለው በእባብ አመካኝ። ስለዚህ

ለመብላታቸው ሔዋንም እባቧን አዳምም እግዚአብሔርንና ሔዋንን ወነጀሉ። ይህ ውንጀላ የመጣው በውጤቱ ምክንያት ነው። አዳምና ሔዋን እራቂታቸውን ስለሆኑ እንጅ ምናልባትም ራቂታቸውን ባይሆኑ ኑሮ ወይም ውጤቱ ቢሳካ ኖሮ ሔዋንም ባደረገችው ጀግንነት ተቀዳሚነትን አዳም አይለጣትም ነበር። ሔዋንም ለእባብ ጥሩ አማካሪ ነው ብላ በአማካሪነቱ አታምንበትም ነበር። የሰው ልጅ ትልቁ ችግሩ ይህ ነው። በደህና ቀን ሲያወድሰው የነበረውን ወዳጁንና ጓደኛውን ስሕተት ባገኘበት ጊዜ መጀመሪያ ከሠራው በጎ ሥራ አንዱም ትዝ አይለውም፤ መጀመሪያ ያወደሰባቸው ቃላት ይረሱና በርግማንና በውንጀላ ይሞላል።

የአዳምንና የሔዋንን ሕይወት ከራቂትነታቸው በፊት ስንመለከት የዚህ ዓይነት ታሪክ አይደለም ያየነው። ራሱ አዳም ሔዋንን ሲያገኛት እግዚአብሔር ሰጠኝ የሚሉ ቃላት አልተጠቀመም። በዚያ ፋንታ ዘፍጥረት 21 23 “አዳምም አለ፤ ይህች አጥንት ከአጥንቱ ናት፤ ሥጋም ከሥጋይ ናት፤ እርሰዋ ከወንድ ተገኝታለችና ሴት ትባል ብሎ ሔዋን” አላት። እንግዲህ እነዚህን ቃላት ሰናይ አዳም ይህችን የመሰለች የሕያዋን ሁሉ እናትና የደስታ ምንጭ የሆነች ሴት ያገኘው ከእግዚአብሔር ሳይሆን ከሥጋውና ከአጥንቱ ነው። የመጣችውም ከሰማይ ሳይሆን ከሱ ከራሱ ነው። አሁን ግን ስህተት ሲመጣ ከሥጋው ሥጋዋን አጥንቷን ከአጥንቱ መሆኑ ቀርቶ ከእግዚአብሔር ነው የተሰጠችኝ አለ። ይህንን ቃል ስናየው በአዳም ላይ እግዚአብሔር የጣለበት ችግር ያስመሰላል። ይህችን ሴት እግዚአብሔር ለአዳም ባይሰጠው ኖሮ ለዘለዓለም አይሳሳትም ነበር በሱ አስተሳሰብ። ብዙ ሰዎች አዳም ስህተቱን የሰጠው ለሔዋን ነው ይላሉ፤ ግን ለሔዋን ሳይሆን ስህተቱን የሰጠው ለእግዚአብሔር ነው። ምክንያቱም ሔዋንን ለአዳም የሰጠ እግዚአብሔር ስለሆነ በአዳም እምነት የዚህን ችግር ኃላፊነት መውሰድ ያለበት እግዚአብሔር ነው ብሎ ያምናል። ሔዋንም የመከራትን አባብን ወንጀላ እፂ ብይ አለችኝ፤ እሳተችኝ ነው የምትለው። እንግዲህ እነዚህ ሰዎች ሁሉ ከስህተት ነፃ የሆኑ ሰዎች ናቸው በነሱ አስተሳሰብ። ይህ ሊሆን የቻለው እንግዲህ

ውጤቱ ስላላማረ ነው። እባብ እንደመከራት ሔዋን እንደ እግዚአብሔር ወይም እፂ የምትመኘውን ሆኖ ቢሆን ኖሮ ይህንን የመብላት ዋጋ (የባለቤትነት መብት) ለእባብ ባልሰጠችው ነበር። በዚያ ፋንታ እኔ በችሎታዬ በእውቀቴ በላሁና ከዚህ ደረሰኩኝ ነበር የምትለው። ይህ እንግዲህ የስህተተኛነትን ኃላፊነት መውሰድ በየትኛውም ዓለም ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና ነው።

አሁንም በሕይወት ዘመኔ ካጋጠመኝ አንዳንድ ሁኔታዎች ብጠቅስ የራሴን ታሪክ እንደማውራት እንደማይቆጠርብኝ ተሰፋ አለኝ። ኢትዮጵያ በነበርኩበት ጊዜ ከተመደብኩበት የሥራ መስክ ትንሽ የልማት እንቅስቃሴ ዘርፍ ነበር። የዚህ የልማት እንቅስቃሴ ዓላማ የልብስ ሰፊት መኪናዎችና ተጀምረው የቀሩ የንዋዩ ቅዱሳን ሱቆች ነበሩ። እነዚህን መልሶ ሥራ ለማስጀመር ሦስት መሠረታዊ መመሪያዎችና ዓላማዎች ነበሩን።

1. ያልተሰፉ ጨርቆችን ከመንግሥት ማከፋፋያ ድርጅት በቀላል ዋጋ ገዝቶ ሰፊዎችን በኩንትራት ቀጥሮ በልብስ መስፈያ መኪናዎቹ መሰፋትና መሸጥ፤
2. ከጠቅላይ ቤተ ክህነት ከማሳተሚያ ድርጅቱ መጻሕፍትን በዱቤ ወስዶ በመሸጥ ብድሩን ለቤተ ክህነት ወይም ለማተሚያ ድርጅቱ መከፈልና ትርፉን ለመሥሪያ ቤት ገቢ ማድረግ እና
3. ልዩ ልዩ ዕቃዎችን ከአዲስ አበባ በርካሽ ወይም በተመጣጣኝ ዋጋ በመግዛትና በመጠነኛ ትርፍ እየሸጡ የቤተ ክርስቲያኑን ወይም የድርጅቱን ካፒታል ማሳደግ ናቸው።

እነዚህ ሲጠቃለሉ በዓመት ከ50 እስከ 80 ሺህ ያህል ብር ያንቀሳቅላሉ። ይህ በአገር ላለ አንድ ድርጅት ቀላል ንብረት አይደለም፤ ስለዚህ ትርፍም ሆነ ኪሣራ ሊኖር ይችላል። የተነሳሁበት ነጥብ ለጥፋት ተጠያቂነትን ስለመውሰድ ነው። ይህንን ያህል ብር ድርጅቱ አንቀሳቅሶ ትርፍ በተገኘበት ጊዜ የሥራ

ባልደረቦቹ በሙሉ አራሳቸውን በሰራው ያስገባሉ። በየወሩ የልማት ሪፖርት ስለሚቀርብ ትርፋ ሲመጣ ብዙ አተረፍን፤ ብዙ ሠራን ይሉኛል፤ ሁሉም እኛ በማለት። አንዳንድ ጊዜ ተፈላጊ መስለው ታይተውን የማይፈለጉ ዕቃዎች ሲኖሩ ለመሸጥ ረጅም ጊዜ ከመውሰዳቸውም በላይ አንዳንድ ጊዜ ከተገዙበት ዋጋ እንኳን ወርደው እንዲሸጡ የምንገደድበት ጊዜ ይመጣል። እንደዚህ ዓይነት ወሬ ሲለማ የሥራ ባልደረቦቹ ሁሉ የኔ ጓደኞች አይደሉም። ይህ ሰው እኮ ይህንን መሥሪያ ቤት ሊያከሰረው ነው። ደመወዝ ጨምርልን ስንለው እምቢ ይላል፤ ይሄን ነጋዴ ማክበር ለምን አይተወውም፤ በማለት ስህተቱን በሙሉ ለአንድ ሰው ሲሰጡ ተመልክቻለሁ። ይህ እንግዲህ በየትኛውም የሥራ መስክና የኃላፊነት ቦታ ያሉ ሰዎች የሚያጋጥማቸው ሁኔታ ነው።

እኔም ብሆን በበኩሌ መሳሳት ሊመጣ የቻለበትን ምክንያት ከእኔ ለማውጣት ጥረት ማድረጌ አልቀረም። ዕቃዎቹ በንብረት ክፍሉ በደንብ ስላልተደረደሩ ነው፤ ሱቁን በለዓቱ ስለማይከፍቱ ነው፤ የሥራ ጓደኞቹ ግምት በምንሰጥበት ጊዜ በለዓት ስለማይሰበሰቡ ነው፤ ብቻ ለገንዘብ መክሰር መፍትሔ መፈለግ ሳይሆን እኔ ከዚያ ኪሳራ ተጠያቂነት/ኃላፊነት ነፃ ለመሆን መሞከራ ነው። ሁቁ ግን፤ በዚያን ጊዜ በተሠራው ጥፋትም ሆነ ልማት እኔም ሆንኩ የሥራ ጓደኞቹ ተጠያቂ መሆናችንን መገንዘብ ነው። አንድ የሚገርመኝ ነገር በድርጅቱ መክሰር ምክንያት የሞራልም ሆነ የንብረት ጉዳት መድረሱ የእያንዳንዳችንን ህይወት ጎድቶት እያለና የዚህ ጉዳትም የመሥሪያ ቤቱ መጎዳት መሆኑን እያወቅን ያ ሳያሳዝንን ራሳችንን በራሳችን ስናታልል መታየታችን ነው።

አዳምና ሔዋንም ይህ ነበር ራቂትነታቸውና የባዶነት ስሜት መሰማቱ ጉዳቱ ለራሳቸው ሆኖ ሳለ ያደረጉትን ነገር መቀበል ያቃቃቸው። በትንቢተ ሕዝቅኤል 18፡1-3 እንዲህ የሚል ቃል ተመዝግቧል። “የእግዚአብሔርም ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ፤ ስለ እሥራኤል ምድር አባቶች ጨርቋ የወይን ፍሬ በሉ፤ የልጆችም ጥርሶች ጠረሱ ብላችሁ የምትመስሉት ምሳሌ ምንድር ነው? እኔ ሕያው ነኝና እንግዲህ ወዲህ ይህን ምሳሌ በእሥራኤል

ዘንድ አትመስሉትም፤ ይላል ጌታ እግዚአብሔር።” ይህ ነው ሰው ራሱን ከኃጢአት ነፃ አድርጎ ከርሱ በፊት በነበሩት በአባቶቹ ላይ አመካኝቷል። በዚያ ዘመን ለተደረገው ጥፋት ሁሉ ተጠያቂዎች ያለፉት ሰዎች ናቸው። ለመስደዳቸው፤ ለመንከራተታቸው፤ በሰው አገር ባርያ ለመሆናቸው ሁሉ የሚመካኘው፤ በዚያ ዘመን ያሉት ሰዎች ኃጢአት ሳይሆን ከነሱ በፊት በነበሩት አባቶቻቸውና የአባቶቻቸው መሪዎች ናቸው።

ስለዚህ አባቶቻቸው የበሉት ጮርቃ የወይን ፍሬ የልጆቹን ጥርስ አጠለዘ ወይም አበላሸ፤ ማለት አባቶቻቸው የሠሩት ኃጢአት በሙሉ የነርሱን ኑሮ አበላሸቷል። ይህን አባባል ቀጥታ ወደ ሀገራችን ሁኔታ ብንወስደው፤ እኔ ነፍስ ካወኩኝ እንኳን የመሩት መንግሥታት ታሪክ በትክክል ይህንን ያስረዳል። ስለ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መንግሥትና አስተዳደር ብዙ አውቀት የለኝም፤ ስለሳቸው የማውቀው አንድ ነገር ብቻ ነው፤ እሱም እንደልማዴ የሰው እህል አስበልኛ፤ ጠፍቼ ስሔድ መንገድ ላይ አንድ ሰው አገኘኝና ጠፍቼ መሔዴን አውቆብኝ፤ ጠፍተህ ስለምትሔድ አውነቱን ካልተናገርክ አልለቅህም ብሎ ይይዝና፤ የማን ልጅ እንደሆንኩኝ፤ ወዴት እንደምሔድ ይጠይቀኛል። እኔም የወላጆቹን ሳይሆን ከአካባቢያችን የአንዱን ስም አንስቼ ተናገርኩኝ። ጠፍቼ ሳይሆን ተልኬ እንደምሔድ አስረዳሁ። ለእውነተኝነትህ ኃይለ ሥላሴ ይሙት ብለህ ማል ተባልኩኝ። ኃይለ ሥላሴ ይሙት ብዬ ማልኩኝ ።

ያን ጊዜ ኃይለ ሥላሴ የሚባል ሰው ማን እንደሆነ አላውቅም ነበር፤ በኋላ ግን ንጉሡ እንደሆኑ ተነገረኝ። በኋላ እያደኩኝ ስሔድ ለውጡ የሚባለው ነገር ሁኖ ነው ያገኘሁት። ስለዚህ ስለንጉሡ ነገሥቱ መንግሥትና አስተዳደራቸው ስለጨቋኝነታቸውና ስለ አስተዳደራቸው በደል ደርጉ በጋዜጣና በራዲዮ ከነገረን በቀር ብዙ የተረዳሁት አልነበረም። አሁን አሁን ካነበብኳቸው መጻሕፍት ግን ደርጉ እንደነገረን ሙልጭ ያሉ ከፋ ሳይሆኑ፤ ራስ ተፈራያዮችም እንደሚነግሩን አምላክ ሳይሆኑ፤ እንደማንኛውም አገር መሪ አንዳንድ ጊዜ መልካም ፍርድ

የሚፈርዱ አንዳንድ ጊዜም የሚሳሳቱ እንደሆኑ ከተለያዩ መጻሕፍት ለመረዳት ችለዋል።

በዚህ ነጥብ ላይ ለማስጨበጥ የምፈልገው ከንጉሠ ነገሥቱ መንግሥት ማከተም በኋላ ስለተደረገውና እየተደረገ ስላለው ድርጊት ነው። ወታደሮች በአገሪቱ ለነበረው ችግር ሁሉ ተጠያቂው የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት አስተዳደራዊ መዋቅር እንጂ እነሱ በሚሠሩት ምንም ዓይነት ስህተት እንደሌለባቸው ነበር የሚነግሩን። በወታደሮቹ አባባል የነሱ ሥልጣን መያዝ ለሕዝቡ ከፍተኛ የሆነ ፍቱን መድኃኒት ነው። ለተጨማሪነትና ለተበደሉት ትክክለኛ ፍትሕን የሚሰጥ ነው። በአገሪቱ ላይ የሚገኙት አንዳንድ ችግሮች በሦስት ምክንያት ነው። አንደኛ ሲያያዝ የመጣው መጥፎ የአስተዳደር ሥርዓት በአገሪቱ ላይ ተንሰራፍቶ ስለነበር ንጉሠ ነገሥቱና ሚኒስትሮቻቸው ቢገደሉና ቢታሠሩም የእነርሱ ቅሬቶች ራሱ ሰማቸው እንኳን መነሳቱ ለወታደሩ አስተዳደር ጋራ ሆኖ አላሠራ ብሏል። ሁለተኛ የእነርሱ ተከታይ የነበሩት ህብታዎች የቀድሞ ታሪክ አዋቂዎች ሃይማኖተኞችና ለባኪዎቻቸው በሙሉ ለወታደሩ እንቅስቃሴ ጠንቅ ናቸው። ሦስተኛውና የመጨረሻው ሥልጣን አጋሩን የሚሉ ቢፓርቲ የተደራጁም ሆነ ውጭ ወጥተው በበርሃ የሚዋጉ እነዚህ ሁሉ በሙሉ የአገሪቱ ጠላቶች በመሆናቸው የወታደሩ መንግሥት በሚያደርገው እንቅስቃሴ በሙሉ ተቃዋሚዎች ናቸው።

ከዚህ ውጭ ግን የወታደሩ መንግሥት አስተዳደር ስህተት ኖሮት አይደለም። በሙሉ የተሠራው ስህተት ሁሉ ተጠያቂ መሆን ያለባቸው በሙሉ ከላይ የዘረዘርናቸው ናቸው። ሌላው ቀርቶ ሁለት የአጭርና የረጅም ጊዜ የልማት ዕቅድ እንኳን ወጥቶ ያ ሁሉ ሲከሸፍና አልላካ ሲል ስህተት የነሱ አይደለም። ከአሥራ አምስት ዓመት በኋላ ለመታረም የተሞከረው የልማት ዕቅድ በአማካሪዎቹ ስህተት እንጂ በወታደሩ መንግሥት ፖሊሲ አለመሆኑ ተገልጿል።

በአጠቃላይ ከላይ በሕዝቅኤል ዘመን እንደነበሩት ወጣቶች በዘመናችን የነበሩት የወታደር አስተዳደሮችም ለጠፋው የሰው

ሕይወት ለወደመው ንብረት ተጠያቂ አይደለም ብለዋል። አንድ የሚያስገርም ነገር ቢኖር ፕሬዚዳንቱ ከሥልጣናቸው ለቀው በሄዱ ጊዜ የተነገረው ነገር ነው። ከሥልጣን ወርደው አገር ለቀቁ በተባለበት ዕለት ሰማቸውም አንቱ ተብሎ ከሥልጣናቸው የወረዱትም በምክክር እንደሆነ ተብራርቶ መግለጫ ወጣ። በሁለተኛው ቀን ግን የጠፋው ጥፋት ሁሉ በሳቸው ግትረኝነትና ጨካኝነት እንደሆነ አብረዋቸው የነበሩት ጓደኞቻቸው ክደው ለሳቸው ብቻ አሸከሟቸው። የሚገርመው ደግሞ እሳቸው ተጠይቀው ያ ሁሉ ሕይወትና ንብረት የጠፋው በርሳቸው አለመሆኑን በሺህ የሚቆጠር ሰው ይቅርና ትንኝም እንዳልገደሉ ከገንዘብም አምስት ሳንቲም እንኳን ከኢትዮጵያ እንዳልወሰዱ ገልጸዋል።

ይህ ሁሉ ጠፋ እየተባለ በጋዜጣና በሬዲዮ የሚነገረው ሕይወትና ንብረት ማን እንዳጠፋው ኃላፊነትን የወሰደ የለም። አሁንም ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና ሆኖ ቀጥሏል። የወታደሩ መንግሥት በሚወድቅበት ጊዜ እኔ የነበርኩበት አካባቢ ከአዲስ አበባ ቀድሞ ተይዞ ስለነበር ከአንዳንድ ከተሸነፉ ወታደሮችና መሪዎቻቸው ጋር የመወያየት ጊዜ አግኝቼ ነበር። ከምጣይነታቸው መሠረታዊ ጥያቄዎች አንዱ የወታደሩ ሽንፈት ምክንያቱ ምንድን ነው? ነበር። መልሱ ግን እኔን የሚያረካና እውነተኛ የሆነ አልነበረም። የተጠየቁት ሰዎች የተለያዩ እንደመሆናቸው መጠን የመለሱልኝ መልስ ለነሱ የሚመስላቸውን እንጂ እውነቱን አልነበረም። ተራ ወታደሮች አዛዦቻችን ከጠላት ጋር ተመሳጥረው አሳልፈው ስለሰጡ ነው ይላሉ። አዛዦች ደግሞ በግዴታ የተመለመሉና ያለፍላጎቱ የሚዋጋ ወታደር ስለነበረን ነው ይላሉ። እነዚህ እንግዲህ አዛዥ በታዛዥ ታዛዥ በአዛዥ ሲያመካኝ ሁሉም ለጥፋቱ ኃላፊነት መውሰድ አልቻሉም። አንዱ አባት ወታደር ግን አዛዥ በታዛዥ ያመካኝ እንጂ ፍርዱ ከእግዚአብሔር ነው ብለውኛል።

የንጉሠ ነገሥቱም ሆነ የወታደሮቹ መንግሥት ጠፋ ለሚባለው ተጠያቂ ይሁኑ እንጂ ሠሩ ለተባሉት መልካም ሥራ

ሁለቱም በተከተሏቸው መንግሥታት ቅንጣት ታህል መልካም ሠሩ ተብለው አልተመሰገኑም። በተለይ፤ ወታደሮቹና ወያኔዎቹ፤ ቢያንስ እንኳን በሠሩላቸው መሥሪያ ቤትና የመኖሪያ ቤት በመቀመጣቸውና በመሥራታቸው ምክንያት ማመስገን ነበረባቸው። ጥፋቱን ያሸከሟቸውን ያህል ለሠሩት ሥራ እንኳን ትንሽ ዋጋ መስጠት ነበረባቸው። ይህ እንግዲህ የሚያሳየው ሰው በባሕርዩ ምን መልካም ቢያደርግ ተቃራኒዬ ነው ለሚለው መልካም ስምን አለመስጠቱን ነው። ወያኔዎቹም እስከ አሁንም ለሀገሪቱ ችግር ተጠያቂ የሚያደርጉት የወታደራዊውን መንግሥት ነው። ለነበረው ጦርነት፤ አሁንም ለሚካሄደው፤ ለርሀቡ፤ በነሣ ለመከፋፈሉ፤ ተጠያቂው የወታደሩ መንግሥት ነው። ሌላው ቀርቶ ወታደሮቹ የሠሯቸው ትምህርት ቤቶችና ጤና ጣቢያዎች፤ ልዩ ልዩ መገልገያዎች በመፍረሳቸው ተጠያቂዎቹ አሁንም ወታደሮቹ ናቸው። ነገር ግን ደግሞ ለሠሯቸው አዳራሾች፤ ትምህርት ቤቶች፤ ጤና ጣቢያዎችና እንዲሁም ደግሞ የመሠረተ ትምህርት ዘመቻዎች አንድም ዋጋ አልተሰጠም።

ይህ አንዱን የመከነንና ራሱን የማጽደቅ አሁንም ሊታለፍ ያልቻለ ፈተና ነው። ሌላውን መወንጀልና ራሱን ማጽደቅ በጥንት ነገሥታትም እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምረናል። በሁለተኛው ሳሙኤል 12፤ 4-6 ባለው ቃል እንዲህ የሚል እናገኛለን። "...ወደ ባለጠጋውም እንግዳ በመጣ ጊዜ ከበጉና ከላሙ ወስዶ ለዚያ ወደ እርሱ ለመጣው እንግዳ ያዘጋጅላት ዘንድ ሳሳ፤ የዚያንም የድህውን ሰው በግ ወስዶ ለዚያ ለመጣው ሰው አዘጋጀ። ዳዊትም በዚያ ሰው ላይ እጅግ ተቆጥቶ ናታንን ፤ ሕያው እግዚአብሔርን እንደነበር ይህን ያደረገ ሰው የሞት ልጅ ነው። ይህን አድርጓልና፤ አላዘነምና ሰላ አንዲቱ በግ አራት ይመልስ አለ።"

በዚህ ምንባብ ላይ ዳዊት በአውነት እንደዚህ ዓይነት ሰው በሱ ከተማ በመገኘቱ እጅግ ተናደል። ይህ እውነተኛና ፍርድን በሚጠብቅ ንጉሥ ከተማ እንዲህ ዓይነት ፍርድ ገምድልና ራሱ ወዳድ ሰው በመገኘቱ ለዳዊት እጅግ ገርሞታል። ከዚያ ቀን በኋላ ዳዊት የዚህን ሰው ኃጢአተኝነት ከተረዳ በኋላ በዳዊት ከተማ

መኖር የለበትም። እራሱ ይህንን በማድረጉ ሞትን የፈለገ ሰው ነው። ሰሙም እራሱ የሞት ልጅ ተብሎ መጠራት አለበት። እንደዚህ ዓይነት ሥራ ሰናይ በዚያ ከተማ መኖር የለበትምና ዳዊት ይህንን ሰው ለመግደል ወይም በሕይወት ላለማኖር በእግዚአብሔር ስም ምሏል። ሰለዚህ ከእግዚአብሔር የተላከው ናታን ይህ ሰው ማን እንደነበረ መግለጽ ስለነበረበት ይህ ሰው አንተ ነህ ሲለው፤ ከላይ የማለውን መሀላ በሙሉ ሠረዘው። የሞት ልጅ የተባለው ሰው አሁን እራሱ ዳዊት ነው። ሰለዚህ ያን የፈረደውን ፍርድ አድርጉብኝ ሊል አልቻለም፤ በዚያ ፋንታ ናታንን እግዚአብሔር እንዲምረኝ ወደ እግዚአብሔር ጸልይልኝ አለው።

ለሞተው እርዮ ግን አሁንም ዋጋ አልተሰጠም። እስቲ በዳዊት ለመፍረድም ሆነ ላለመፍረድ ያደረገውን እንይ፤ "በነጋም ጊዜ ዳዊት ለኢዮብ ደብዳቤ ጻፈ፤ በኦርዮም እጅ ላከው። በደብዳቤውም ኦርዮን ጸኑ ሰልፍ ባለበት በፊተኛው ሥፍራ አቁሙት፤ ተመትቶም ይሞት ዘንድ ከኋላው ሽሹ ብሎ ጻፈ።" ሁለተኛ ሳሙኤል 11፤ 14-15። ዳዊት ያን የመሰለ ጀግና ኦርዮን ለአገሩና ለርሱ ክብር የቆመውን የራሱን ስሜት ለማርካት ክበቂ በላይ ሚስት እያለው የሎሌውን ሚስት ከመድፈሩም በላይ ያ እንዳይታወቅበት ደግሞ ጠላት የወጋው በማስመሰል ለጠላቶችና ለጨካኞች አልፎ እንዲሰጥ አድርጎ በጦር ተበላሰቶ እንዲሞት አደረገው። ይህን በማድረጉ ስህተተኝነቱን ሊቀበል አልቻለም። ይህ ታሪክ አንዳንድ ጊዜ በሀገራችንም ከብዙ ሰዎች ታሪክ ጋር ተመሳሳይ ሆኖ ይታያል።

ከዛሬ አሥራ አምስት ዓመት በፊት ያነበብኩት አባ ኮስትር የሚለው የበላይ ዘለቀ ታሪክ በኢትዮጵያ መሪዎች በእንጨት ላይ መንጠልጠሉ ሲታይ ምናልባትም ዳዊት ከፈጸመው ከእረዮን አማሚት ጋር ልዩነት ሊኖረው አይችልም። ይህ ስህተት ለሚባል ነገር ኃላፊነትን አለመውሰድን ከፋ የተደረገባቸውን ቀርቶ መልካም የተደረገላቸው ሰዎች ሊቀበሉት ያልቻሉት ነገር ነው። በዮሐንስ ወንጌል 5፤ 1-9 የተጠቀሰው ለሰላሣ ስምንት ዓመት በአልጋ ላይ ሆኖ ሲማቅቅ የነበረው ሕመምተኛ ጌታ ደርሶ መዳንን ትወዳለህን?

ሲለውጥ መዳንን እፈልግ ነበር፤ ነገር ግን ሰው ስለሌለኝ የመዳን መንገድ ተዘግቶብኛል በማለት ከዚያ ለሰላላ ስምንት ዓመት ካደቀው በሽታ ለመላቀቅ ምን ያህል እንደጓጓ ይታይ ነበር።

ሰውየው አልጋውን ተሸከሞ እንዲሄድ በተፈቀደለትና በዓነ ጊዜ የሰጠው መልስ ይፈልገው ከነበረው ጋር ተቃራኒ ነው። አልጋውን የተሸከመበት ቀኑ ለገበያ ስለነበረ በዚያ ቀን አልጋ መሸከም ይቅርና ጫማ መጫማት በአይሁድ ዘንድ ከልክል ስለነበር በዚህ ቀን አልጋህን ለመሸከም አልተፈቀደህምና መሸከም አልነበረብህም ቢሉት፤ ለምን ብሎ ከመጠየቅ ፋንታ እኔ ሳልሆን አንድሸከም ያዘዘኝ ያዳኝ ሰው ነው ብሎ በገበያን የመሸር ኃላፊነቱን ለጌታ ቢሰጥ እንመለከታለን። ከዚያ በፊት ላለመዳን ኃላፊነት የሰጠው በአካባቢው ያሉት ሰዎች ጤናማ ሆነው በላይረዱት ሲሆን አሁን ደግሞ ሲደኝ ያኝን አልጋ አንድሸከም ያደረገው ያዳኝ ሰው ነው። ስለዚህ መልካም ሳይረገሉት ሰው እንኳን ትንሽ ዋጋ መስጠት አልፈለገም። ይህ በሌላው ላይ መላክክ ወይም በሌላው ላይ ማሸከም አሁንም በሕይወት ዘመኔ ለእኔ ለፊሴ አጋተኞቼል።

በዚህች የኢትዮጵያ አፍቶዲክስ ተዋህዶ ቤቱ ክርስቲያን ለትንሽ ጊዜም ቢሆን ባላገለገለበት ወቅት ከክፍለ ሀገሪ ወደ ክፍለ ሀገሪ መዘዋወሪያ ነበረብኝ። ስለዚህም ማንኛውም ሠራተኛ ከበታ ወደ በታ ሲዘዋወሪ የመጓጓዣዬ የቀን አበል ስለሚከፈለኝ እኔም ያኝን መጠየቅ ስለነበረብኝ ማመልከቻ ጽፌ ወደሚፈቅዱት ባለሥልጣን ገብቼ። ማመልከቻዬን ተቀብለው ካነበቡ በኋላ ባለሥልጣኑ ትክ ብለው ተመልክተው እኛ እክ አሁን እየሠራን ያለነው ለአንድ መቶ ዓመት ተበላሽቶና በቅጣ የነበረውን መሥሪያ ቤት ለማስተካከል ነው። አሁን ደግሞ አንተ በዚህ መካከል ቀርቦህ ይህን ሁሉ አበል ከፈለኝ ትላለህ? በእኔህ ባለሥልጣን አባባል የኔን \$400 (አራት መቶ ብር) የውሎ አበልና መጓጓዣ አንዳይለጠኝ ያደረገው የፎላቸው ተንክልኛ ሥራ አለመቻል ሳይሆን ለአንድ መቶ ዓመት በዚያ መሥሪያ ቤት የዋፋት ሰዎች ኖቶው። ስለዚህ እኔም ፊሴ መከናዎ መፈገም ካለብኝ ማድረግ የምችለው ልክ

ባለሥልጣኑ እንዳደረጉት ለመቶ ዓመት ያህል ቤተ ክርስቲያኒቱን ሲጠብቁ የኖሩትን ሰዎች ነው።

እኔህ የእኔ ኃላፊ የሆኑት ባለሥልጣን አሁን ያንን ሁሉ እዳ ተሸካሚ ስላልሆኑ ወይም የታሪክ ኃላፊነት ስላልወሰዱ፤ በእሳቸው አስተሳሰብ ለዚህ ተጠያቂ ሊሆኑ አይችሉም። ህቁ ግን ይቀበሉት አይቀበሉትም ተጠያቂው እሳቸው ናቸው። እንግዲህ እኔህ ሰውዬ ሊቀበሉ ያልፈለጉት የራሳቸውን ደካማ ነገር፤ ሥራ አለመቻል ነው እንጂ፤ ምን ቢከፉ ለመቶ ዓመት ያህል የቆዩት ሰዎች ደካምና ተንኮል የእኔን 400 ብር ሊቀማ አይችልም። እሳቸው ስህተት የለብኝም ይበሉ እንጂ ስህተቱና ደካሙ ከላቸው ነው። ለእኔ 400 ብር ብቻ ሳይሆን አሁን እየተደረገ ላለውና ለሚደረገው ልማትም ሆነ ጥፋት መቶ በመቶ መጠየቅ ያለብን እኛ በዘመኑና በሥራው ያለን ሰዎች ነን።

ይህንን ደካማ ጎንን ያለመቀበል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባስተማረበት ጊዜ በምሳሌ የቀረቡ ሰዎች አሉ። ሙሉ ቃሉ በማቴዎስ ወንጌል 25፤ 13-26 ተዘርዝሯል። በዚህ ምሳሌ ውስጥ ከቀረቡት ሰዎች መካከል ሰነፍ አገልጋይ የተባለው እንዲሠራበትና እንዲያተርፍበት የተሰጠውን ብር ቀብሮ አስቀምጦ ላለመሥራቱና ላለማትረፉ ምክንያት የሆነው የጌታው ጭካኔና ክፉት መሆኑን ይዘረዝራል። ይህ ሰው ጌታውን እንዲህ ይለዋል፤ አንተ ያልበተንከውን የምትሰበስብክ ያልዘራኸውን የምታጭድ ጨካኝ ሰው መሆንክን ሰገወኩኝ ገንዘብህን ቀብራ አስቀመጥኩት ይላል። ይህ ሰው የጌታውን ጨካኝነት ያልበተነውንና ያልዘራውን የሚሰበስብና የሚያጭድ ክፉና እረመኔ ሰው መሆኑን ሲገልጽ የራሱን ስንፍና ካለመግለፁም በላይ አንድን ብር እንኳን ለመቀበሉ ዋጋ አልሰጠም። ሰውየው ይህን ይላል እንጂ ህቁና እውነቱ ግን ከተጠያቂነት ሊያልፍ አይችልም።

ሲጠቃለል የሰው ልጅ በባሕርዩ ክፉ የተባለን ነገር ቢያደርገውም ላለመቀበል ወይም ላለመሆን ሲጥር መልካም የተባለውን ነገር ደግሞ ባያደርገውም በባለቤትነት ለመውሰድና

ለመሆን ሲሻማ ይታያል። ለመሆኑ ይህ ነገር ለምን ሆነ? ምክንያቱ ምንድን ነው? በሕይወትዎ በሠሩት ሥራ መልካም ሆነ መጥፎ ተጠያቂ ለመሆን ወስነው ያውቃሉ? ካልወሰኑስ ምክንያትዎ ምንድን ነው? እነዚህን ጥያቄዎች ለራስዎ ይመልሱ።

የሚቀጥለው ርዕስ ይህንን ጉዳይ ያብራራልዎታልና ንባብዎን ይቀጥሉ።

ይህ ለምን ሆነ?

በመጽሐፈ መክብብ በመጀመሪያው ምዕራፍ የሚከተለውን እናገኛለን። "የሆነው ነገር እርሱ የሚሆን ነው፤ የተደረገውም ነገር እርሱ የሚደረግ ነው፤ ከፀሐይም በታች አዲስ ነገር የለም። ማንም እነሆ ይህ ነገር አዲስ ነው ይል ዘንድ ይችላል? አርሱ ከእኛ በፊት በነበሩት ዘመናት ተደርጓል" (መክ.11 9-11)።

ጥበበኛው እንደሚለው የሆነው ነገር ሁሉ ሁኔል፤ የሚሆነውም የተደረገው ነው፤ አሁን እኛ የምናደርገው ከዚህ ቀደም የነበሩ ሰዎች ያደረጉትን ነው። ከእኛ በፊት የነበሩት አባቶቻችን የሠሩትን አሁንም እኛ እናደርገዋለን፤ እያደረግነውም ነው። የተደረገውን ያንኑ እንደግመዋለን። ያው ከዚህ በፊት የሆነው አሁንም ሆኗል። እነሱ የተሳሳቱባቸው ስህተቶች እኛም ተሳሳተንባቸዋል፤ ወደፊትም እንሳሳትባቸዋለን። በእነሱ የተደረጉ አንዳንድ እውነቶች በእኛም አንዳንድ እውነተኞች ያደርጓቸዋል። እስካሁንም ወደፊትም ከፀሐይ በታች አዲስ ነገር የለም። በጥበበኛው አባባል ከአሁን ቀደም የነበሩት ሰዎች እንሳሳትም ብለው ምለው ከተገዙቱ በኋላ ሲሳሳቱ ታይተዋል። ለሌላው አታድርግ ያሉትን እነሱ ቀድመው ሲያደርጉት ታይተዋል። እነሱ ለሌሎች የከለከሉትን ራሳቸው ተሸሽገው አድርገውታል። በመጽሐፈ ዕዝራ 41 1-4 በተገለፀው መሠረት የኃጢአት መሥራቱን ሥራ ከተራው ሕዝብ ይልቅ አለቆቹ አድርገውታል፤

እንዲሠራ ያልተፈቀደውን ሕግ ለማስጠበቅ የተሾሙት ሰዎች ሲጥሱት ታይተዋል።

የሰው ልጅ ከጥፋተኝነት ሊያመልጥ አልቻለም። ሊያመልጥ የቻለበት አንድ ነገር ብቻ ነው፤ እርሱም ራሱን ከጥፋት ኃላፊነት ማሸሽ ነው። በዚህ ደግሞ ከላይ እንደተባለው ማንኛውም የሰው ልጅ የተባለ ፍጡር ሁሉ ይስማማል። እኔ የበግ እረኛ በነበርኩበት ጊዜ ከጥፋት ለመዳን አደርግ የነበረውን ዛሬ በአመራር ደረጃ ያሉ ሰዎች ያደርጉታል። ልዩነቱ የእኔ በበጎች ላይ ሥልጣንና ኃላፊነት፤ የመሪዎቹ ግን በሰዎች ላይ መሆናችን ነው። ከዚህም የተነሣ የእኔ ስህተት በሀገር ላይ የሚያመጣው ጉዳት የተወሰነ ሲሆን ወይም በቤተሰብ ብቻ ሲወሰን የነሱ ግን በሀገር ደረጃና በዓለም አቀፍ ደረጃ ከፍተኛ ጉዳት ማምጣቱ ነው። ግን በምንሠራው ሥራ ሁላችንም አንድ ነን። ጥበበኛው ሊለው የፊለገው ይህንኑ ነው። የሰውን ልጅ ሥራ ስንመለከተው የፍላጎቱ መጀመሪያና መጨረሻ አንድ ነው። የመንግሥታቱን የአስተዳደር ታሪክ ሂደት ስንመለከት የሥፍራ፣ የቀን፣ የጊዜ ልዩነት ካልሆነ በቀር የፍላጎትና የዓላማ አንድነት ሁሉም አላቸው። ለዚህ ነው ሰዎች የዘመኑን እንዳንድ ፖለቲከኞች ፕሮግራም ተመልክተው አስተያየታቸውን ሲሰጡ፣ የሁሉም የፖለቲካ ድርጅቶች ፕሮግራም አንድ ሰው የጻፈው ይመስላል የሚሉት። ዘመናዊ የተባለውን የኢትዮጵያን ታሪክ ስንመለከት ይህንን ሀቅ እንረዳለን።

ዘመናዊ የተባለው የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥታዊ አደረጃጀት በአፄ ቴዎድሮስ ጀምሮ በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የተደመደመውን ታሪክ ሰናጠና የነገሥታቱን የዓላማና የአስተሳሰብ አንድነት በትክክል እንረዳለን። ስለኢትዮጵያ የሚተርኩ ሰዎች፣ የኢትዮጵያ ታሪክ የጦርነት ታሪክ ነው የሚለው አባባል የሚያሳየው፤ አንደኛው መሪ ከሌላኛው በፍላጎትና በዓላማ ተመሳሳይ በመሆኑ መጨቆንና መግደል መንስኤው አገርን አንድ ለማድረግ የሚል ዓላማ ይኑረው እንጂ ውስጡ ሲመረመር ግን ሥልጣንን ለማቆየት ጭምር ሆኖ እናገኘዋለን። ለምሳሌ እፄ ቴዎድሮስ ሥልጣናቸውን

በአንዲት ትልቅ አገር ላይ ሰማቆየት የተጠቀሙበት ዘዴ የሚቃወሟቸውን በመቅጣት የሚደግፏቸውን በመሾም ነው።

በእሳቸው የተተኩት አፄ ዮሐንስ ደግሞ መግደልና መቅጣት ቢኖርበትም የቅጣቱ ሁኔታ በሃይማኖት ሰበብ ነው። በአፄ ዮሐንስ ግንዛቤ መሠረት አገር አንድ ሆና ሥልጣን ሊቆይ የሚችለው ሁሉም ሰው አንድ ሃይማኖት ሲኖረው ነው። የእሳቸው ተተኪ የሆኑት አፄ ምኒልክ ደግሞ ሥልጣንን ማቆየት የሚቻለው አመልህን በጉያህ፣ ስንቅህን በአህያህ፣ ወይም የሰውን የውስጥ አስተሳሰብ ሳይጨቁኑ በላይ ላይ አንድ መሆንን ነው። ልጅ ኢያሱ የተጠቀሙበት ዘዴ ደግሞ ከእያንዳንዱ ሃይማኖትም ሆነ ጎሣ በጋብቻ በመያያዝ ነው። የአፄ ኃይለ ሥላሴ ደግሞ ሲታይ እሾህን በእሾህ መንቀል የሚል ዘዴ ነው። ሲጠቃለል እነዚህ መሪዎች በሥልጣናቸው እንዴት መቆየት እንደሚችሉ መጠበባቸው ነው።

በሌላ አነጋገር ወይም ሌላኛው የሰው ባሕርይ ከሁሉ በላይ መሆን ነው። እያንዳንዱ በእድሜ ደረጃው ከሁሉ በላይ መሆን ይፈልጋል። ይህ አስተሳሰብ የሰው ልጅ አብሮ በቀል ባሕርይ ነው። ሕፃን ሆኖ ከሰው በላይ መሆን ምን ያህል ያላሳኝ እንደነበር አንዲት ትንሽ ምሳሌ ማሳየት እወዳለሁ። ቤተሰባችን የገበሬ ቤተሰብ ስለነበር አባታችን ሁልጊዜ ገበሬ ያከብራሉ። እኔ ግን ከሰድስቱ ልጆች የመጨረሻው ስለሆንኩኝ በእርሻ ሥራ ተሰማርቼ አላውቅም። ነገር ግን በእርሻ ሥራ ተሰማርተውና ውለው የሚመጡት ወንድሞቼ በሁለት መንገድ አከብሮት ይደረግላቸዋል። አንደኛው ምግብና መጠጥ በመጀመሪያ ሰእነርሱ ሲያርሱ ለዋሉት ሰዎች ይቅረብ ይባላል። ሁለተኛው ደግሞ የሚጠጡባቸው ዋንጫዎች ምርጦች ናቸው። ታዲያ አባታችን በየሥራው ቀን ከእርሻ ጋር ሲታገሉ ለዋሉ የወንድ ገበሬዎች ሎሚ በሚባለው በትልቁ ዋንጫችን እንዲሰጣቸው ያዛሉ። ለገበሬዎች ብቻ ሲባል ስለምሰማ ካለው ኅብረተሰብ ከፍተኛ ደረጃ ያላቸው እነሱ ናቸው ብዬ በማለብ፣ አስከ መቼ ነው እኔም ገበሬ ሆኜ በሎሚ የምጠጣው ብዬ የተመኘሁበት ጊዜ ነበር። አቅሜ ግን ሎሚ በሚባለው ዋንጫ የተቀዳውን ጠላ መጨረሰ ይቅርና መሸከም እንኳን አይችልም።

አብዛኛውን ጊዜ ከተማ ቀመሰ የሆኑ ልጆችም ምኞታቸውን ቢጠየቁ ሰአካባቢው ከብር የሚሰጠው ሰው ፖሊስ ከሆነ ፖሊስ፣ ሹፌር ከሆነ ሹፌር፣ መሆን ነው የምንፈልገው ይላሉ። የአሜሪካን ሴኔተርና ፕሬዚደንት ልጆች ስታድጉ ምን ትሆናላችሁ? ተብለው ቢጠየቁ የአሜሪካ ፕሬዚደንትና ሴኔተር መሆን ነው የሚፈልጉት። የተመኙትን የሚሆኑት ሰንቆቹ እንደሆኑ እግዚአብሔር ይወቅ።

ከትምህርት ቤት በመጀመሪያው ቀን ሰንጀምር የሕይወት ታሪካችንን፣ ከሕፃንነታችን ጀምሮ መሆን የምትፈልጉትን ተናገሩ ተብለን ሰንጠየቅ፣ አንድ ጓደኛችን ይመኘው የነበረው የመጀመሪያው ጥቁር አሜሪካዊው ፕሬዚዳንት መሆን ነበር። ለማለት የፊለኩት ወይም የተፈለገው ጥበባቸው አንዳለው የሰው ልጅ ባሕርይ የበፊተኞቹም ሆነ የአሁኖቹ አንዲሁም ወደፊት የሚተኩ አንድ ዓይነት መሆናቸውን ነው። ኃጢአት ተብለው የሚታወቁት ራሳቸው አሠራራቸውና የአደረጉት አንድ ዓይነት ነው። በአራት ዘፍጥረት ምዕራፍ 9፣ 20 የተደረገው በአራት ዘፍጥረት 19፣ 34-36 ተፈጽሟል። እነዚህም ሰዎችና ጊዜው የተለያዩ ይሁኑ እንጂ ድርጊቶች ምንም ዓይነት ልዩነት የላቸውም። በአብርሃም የተደረገው የእምነት መንሸራተት በይስሐቅ ተደርጓል። በይስሐቅ የተደረገው በያዕቆብ ተደግሟል። በአጠቃላይ እስካሁን ያሉትን ድርጊቶች ስናያቸው የዓለም ኅብረተሰብ ሊሠራው የማይፈልገውንና አመልጣሱ ብሎ የሚመኘውን አንድ ቀን ሲያመልጥና ሲተወው አልታየም። ለምን? በእኔ አስተሳሰብ ለዚህ ምክንያት ይሆናሉ ብዬ የምገምታቸውን በሰድስት አጠቃላይ ርዕሶች በመመደብ ቀጥሎ አቅርቤያለሁ። እነዚህም፡-

1. አዙሮ አሰማየት፣
2. በቃኝ አለማለት፣
3. እውነትን መካድ፣
4. በራስ አለመተማመን፣
5. በግምት ላይ እርግጠኛ መሆን፣
6. መጥፎ ምክር መሰማት ናቸው።

እነዚህን እያንዳንዳቸውን በመጽሐፍ ቅዱስ ከተዘረዘሩ ጽሑፎች ጋር በዓለም የነበሩና የሚኖሩ ሰዎች ያደረጓቸውን ድርጊቶች በማነፃፀር ለማብራራት እሞክራለሁ።

1. አዙሮ አለማየት

አሁንም መነሻችን የመጀመሪያ የሆነው ሰው የአዳምና የሚስቱ ታሪክ ነው። አዳምና ሔዋን እንዴት ማስተዋል እንዳቃታቸውና ቢያውቁት እንኳ አታድርጉ የተባሉትን እንዴት እንዳደረጉ ስንመለከት የተሰማቸውን ክብርና ልዕልና አለማስተዋላቸውን እንገነዘባለን። እሪት ዘፍጥረት እንደሚነግረን የሰው አፈጣጠር እግዚአብሔር ምሳሌና እግዚአብሔርን የሚመስልና አዋቂ ነው። በዚህም ምክንያት ጠቅላላ ፍጥረታትንና ዓለማትን እንዲገዛ ሥልጣን ተሰጥቶታል። ይህ ሥልጣን ማንኛውንም በምድር ያለ ፍጡር ሁሉ ነው። አዳም እንዲገዛ የተፈቀደለትን ሌላው ቀርቶ ለፍጥረታቱ ስም እንኳን ያወጣላቸው አርሱ እራሱ ነው። እግዚአብሔር ስም ያወጣው የአዳምን የሰማይንና የምድርን ብቻ ነው። ነገር ግን ይህንን ረስቶ ከአርሱ በታች የሆነውን አርሱ እንዲገዛት የተሰጠውን አባብን በራሱ ላይ በማሰልጠን ምክሯን ስምቶ ሲሳሳት እንመለከታለን። ይህንን የአዳምን ስህተት የሥነ አእምሮ ጥናት የሚያጠኑ ሰዎች ስንፍና ነው ብለውታል። ስንፍናውም አለማስተዋል ነው። አለማስተዋሉም ደግሞ የበታችንና የበላይን አለማወቅ ነው። በሌላ አነጋገር አደራን መዘንጋትና ኃላፊነትን መርሳት ነው።

እሪት ዘፍጥረት 3፡1-8 ይህንን ታሪክ በደንብ ያስረዳናል። በእሪት ዘፍጥረት የአብርሃምን ጥሪ ስንመለከት አብርሃም እግዚአብሔር በጠራው መሠረት ጥሪውን ተቀብሎ አገሩንና ወገኑን ትቶ እግዚአብሔርን አገርና ወገን አድርጎ ሄደ። ቀጥሎም ይህንን ጥሪውን ወይም ያመነውን እግዚአብሔርን እንኳን ሲጠራጠረውና ከዚህም የተነሣ እሷ ብቻ እንድትከተለው የታዘዘችውን ሚስቱን

እህቱ ናት ብሎ ለእህዛቦቹ ለነ ፈርአን ሲሰጣት እሪት ዘፍጥረት 12፡1-10 ያለው ታሪክ ያስረዳናል። አብርሃም የረሳው አገርንና ወገንን ያህል ነገር ትቶ የተከተለውን አምላኩን መተማመን ነው። እግዚአብሔር በአገር ውስጥም ሆነ በሌላ አገር የማይለወጥና የማይሳሳት አንድ ጊዜ የተናገረውን የማይለውጥ አምላክ መሆኑን ነው አብርሃም የዘነጋው።

በዚህ መንሸራተቱ ምክንያት አብርሃም የጠራውን አምላኩን ረሳ ማለት እንችላለን። ይህን ነጥብ በደንብ ለማወቅና ለመረዳት የርሱ ዘር የሆኑትን የእሥራኤላውያንን ታሪክ በደንብ ማጥናት ነው። በእሪት ዘፀአት የእሥራኤል ታሪክ እንዲህ ይነበባል። “በግብፅም የሴፍን ያላወቀ አዲስ ንጉሥ ተነሣ። እርሱም ሕዝቡን እነሆ የእሥራኤል ልጆች ሕዝብ ከእኛ ይልቅ በዝተዋል፤ በርትተውማል፤” (ዘፀ. 1፡8-9)። ይህ ንጉሥ ከግብፅ አፄዎች ወይም ከፈርዖኖች 18ኛው ስርዐ መንግሥት ነው። ይህ ንጉሥ በየሴፍ ጊዜ ከነበረው ፈርዖን የተለየ ነው። የየሴፍን ዝናና ለአገሪቱ ያደረገውን ጥቅም አያውቅም፤ ማወቅም አይፈልግም። ከዚህ የተነሣ አዲስ አስተሳሰብና ምናልባትም ከነበሩት ነገሥታት ዙሪያ የተለየ ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም የየሴፍ ዘር እብራውያን በመባል የታወቁትን በረሃብ ምክንያት ወደ ግብፅ ተሰደው በጠንካራ ሠራተኛነት የሚኖሩትን በጠላትነት ተመልክቷቸዋል።

እንደ ንጉሡ አባባል እሥራኤላውያን እጅግ በዝተዋል። ከመብዛታቸውም የተነሣ በሀገሪቱ ላይ ከሚነሱ ጦርነቶች ጋር ተባብረው መንግሥቱን ሊገሰብጡ ይችላሉ። አባባል በዚያ ዘመን ይህች ግብፅ የምትባል አገር ዙሪያዋ በጠላት የተወጠረች ወይም የተጨነቀች አገር ትመስላለች። ብዙ ጊዜ መሪዎች ሁሉ ጠላታቸው የሚመስላቸው በጠላት ሲከበቡና በራሳቸው መተማመን ሲሳናቸው ነው። ስለሆነም በራሳቸው የማይተማመኑና ሁሉ ጠላታቸው መስሎ የሚታያቸው የሚያደርጉትን ሥራ ይህ ሰውዬም በትክክል ሲያደርገው እንመለከታለን። ወንዱንም፤ ሴቱንም በከባድ ሥራ እንዲጭኑት ያ ሥራም እንዲያስመርረው፤ ምን አልባትም የሥራው መክበድና መብዛት ቁጥራቸውን የሚቀንስ ኃይላቸውን

የሚያደክምባቸው ሆኗል። ይህም ተደርጎ የማያውቀው ድርጊት በነሱ ላይ ተፈጸመ። ይህ የማስጨነቅና የማስጠበብ ተግባር ደግሞ የእሥራኤላውያንን ቁጥር በመቀነስ ፋንታ እንዲጨምር አደረገው። (ዘፀአ. 17 12-14) ይህን ጉዳይ ያብራራል።

ይህ ሕዝብ በሁለት መንገድ ሕይወቱ ተመርሯል። አንደኛው ከባድ ሥራ ሠርቶ ትንሽ ደመወዝ በመክፈል የተከፈላቸውንም ትንሽ ደመወዝ በግብር ስም መውሰድ። ሌላው ደግሞ ጭካኔ የተሞላው ሥራ ምን አልባትም ከዚያ በፊትም ሆነ ከዚያ በኋላ ያልተደረገ ሁኔታ የሚወለዱ ሕፃን ወንድ ልጆችን መግደል። በአጠቃላይ የእሥራኤል ሕዝብ በግብፅ አገር ሕይወት መራራ ነበረች። ከዚህ ከሚያስቅቅና ከሚያንገፈግፍ ኑሮ የሚያላቅቃቸው ይፈልጋሉ። ማን ይሆን ለዚያ ጊዜ ከነሱ አቅም በላይ የሆነ ኃይል ያለው። ይህንን ከዚህ በላይ ያየውን መጠነኛ ታሪክ ይህ ንጉሥ ለምን አደረገ? ብለን እንድንጠይቅ እንገደዳለን። ለመልሱ አሁን የሀገራችንን የእስተዳደር ሁኔታ ማየት ነው።

ከላይ እንደተባለው አዲሱ ፈርዖን የዮሴፍን ውሳኔ የረሳ ነው፤ ያ ማለት ከነበሩት ነገሥታት የተለየ አዲስ ዘር መሆን አለበት። ስለዚህ ይህ አዲስ አስተዳደር አሮጌው አስተዳደር ይጠቀምባቸው የነበሩትን ዘዴዎችም ሆነ የፖለቲካና የኢኮኖሚ እንዲሁም የሰው ኃይል ሙሉ በሙሉ መቀየር አለበት። ያ ሲቀየር ደግሞ ወዳጅ የነበረው ሰው ሁሉ ጠላት ይሆናል ማለት ነው። ስለዚህ እነዚህ በመጀመሪያዎች 17 ወይም ከዚያ በታች ለሚደርሱት ስርዎ መንግሥታት ወዳጆችና ጠንካራ ሠራተኞች የነበሩት እሥራኤላውያን ለአሁኑ ሰአዲሱ አስተዳደር እንዲሁም ደግሞ ለራሱ ለቤተ መንግሥቱ ጠላቶችና አስጊዎች ሆነዋል። ይህ ነው እንግዲህ ግብፅን ከሚያጠፋ ሰዎች ጋር አብረው ተደርበው ያጠቁናል የሚል ቃል የተጠቀመው። የዚህን ታሪክ እውነተኛነት ለማረጋገጥ ቀጥታ የአገራችንን የፖለቲካና የአስተዳደር እንቅስቃሴ መመልከት ነው።

ከጥንት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከነበሩት ነገሥታት ጀምሮ ትናንት እስከ ነበሩት ንጉሦችና አሁን እስካሉት ጨቋኝ ገዢዎች ቀጥታ የምንመለከተው በፈርዖን ያየውን ታሪክ ነው። የጥንት ታሪክ ተመራማሪ ሰላላነበርኩኝና ሰላልጆመርኩት ከክርስትና በፊት የነበረውን የፖለቲካና የአስተዳደር ማዕከል የሆኑትን ቦታዎች በትክክል ማቅረብ አልቻልንም። ይሁን እንጂ ከዶክተር ላጲስ ጌ ዲልቦን ከተከለ ጻድቅ መኩሪያና ከወሰኔ ይፍሩ ጽሑፎች እንደምንረዳው የወደብ አጠቃቀሞችንና የመልከአ ምድር አቀማመጣችን በየመንግሥታቱና በየሥርዎ መንግሥቱ እራሳቸው ቦታዎቹ የተለያዩ ናቸው። ለምሳሌ የቅርቡን እንኳ ብንመለከት የአከሱም ሥርዎ መንግሥት ሲወድቅና በዛጉኤው ሲተካ መንግሥቱ ከነበረው ነው የተቀየረው። የዛጉኤው ደግሞ ወደ ስሎሞናዊው ሲወሰድ ዛሬም ዓለምን የሚያስደንቁት ሕንፃ ቤተ ክርስቲያኖች የሚገኙበትን የትንሿን ተራራ በላሊበላ ስም የተሰየመችውን በርዕሰ ከተማነት ለመጠቀም አልፈለጉም።

በዚያ ፋንታ ከባሕረ ነጋሽ፣ በሺህ ኪሎ ሜትር በሚርቀው ወደ መሀል አገር ይዘውት ተጓዙ። ይሄኛው ደግሞ በእስላሞቹ ተዳክሞ ወደ መሀል ሰሜን ሲዛወር አሁንም የመንግሥቱ አስተዳደር ሰዎች ብቻ ሳይሆኑ ቦታውም ነው የተቀየረው። በአስተዋይነታቸው ብዙ የሚባልላቸው አፄ ምኒልክ ራሳቸው በታላላቅ ሕንፃ ያሸበረቀቸውን ጎንደርን መጠቀም ሲችሉ እንደገና ወደ መሀል አገር መጥተው የንጉሠ ነገሥትነታቸውን አስተዳደር ሲመሰርቱ ከርሳቸው በፊት ካደረጉት ድርጊት ሊለዩ አልቻሉም። ጥያቄው ይህ መጥፎ ወይም ይህ መልካም ነው ለማለት አይደለም። አዲስ የሚሾም ወይም አዲስ የሚነግሥ ንጉሥ ከሱ በፊት የነበረውን ሰውንም ቦታውንም ስለሚጠላ ብቻ ነው።

በፈርዖን ያየው ይህንኑ ነው፤ ሌሎች የተጠቀሙባቸው እሥራኤላውያኖችን ፈርዖን ሊጠቀምባቸው ቢፈልግም ሌሎች የሰጧቸውን ክብር ሰጥቶ ሳይሆን በማዋረድና በማስጨነቅ ነበር። ስለዚህ ይህ ማስጨነቅና ነፍስን ማስመረር ወደ አንድ ነገር እጃቸውን እንዲያነሱ አደረጋቸው። የዛሬ ተጨቋኞች ምን አልባት

እጃችሁን አንሱ ቢባሉ ወደ ተባበሩት መንግሥታት ወይም ደግሞ የሰብአዊ መብት ጥበቃ መጮህ ይችላሉ። ያን ጊዜ ለሰዎች ይቆማል የሚባለው አንድ ብቻ ነው፤ እርሱም ንጉሥ ነው። ያ ንጉሥ እነሱን ጠልቷቸዋል፤ ስለዚህ የግድ በባሕርይም፣ በጠባይም፣ በኃይሉም፣ በጥበቡም ከፈርዖን የተሻለ አነሱን የሚገዛቸው ኃይል ይፈልጋሉ። ወደዚያ ኃይልም መጮህ ነበረባቸው። አንድ ቀን ያ ጩኸት ደርሶ የተጮኸበት ኃይል ወይም ማመልከቻ የቀረበበት ከፈርዖን በላይ የሆነው ንጉሥ ጩኸቱን አዳመጠ። እግዚአብሔር እንዲህ ሲል መለሰ፣ “እግዚአብሔርም አለ፣ በግብፅ ያለውን የሕዝቤን መከራ በእውነት እየሁ፤ ከአስገባሪዎቻቸውም የነተሳ ጩኸታቸውን ሰማሁ፤ ሰቃያቸውንም አውቄያለሁ፤ ከግብግሙያን እጅ አድናቸው ዘንድ፣ ከዚያችም አገር ወተትና ማር ወደምታፈራው አገር ወደ ሰፊይቱና ወደ መልካሚቱ አገር... አወጣቸው ዘንድ ወረድሁ።” (ዘፀአ. 31 7-8) የእሥራኤላውያንን ጩኸት የሚሰማ፣ እንባቸውን የሚያብላ፣ ችግራቸውን የሚያዳምጥ የበላይ ጌታ አግኝተዋል።

ይህ ብቻ አይደለም አንዲኖሩበት የተመደበላቸው አገርም በባርነት ከሚኖሩበት ከግብፅ የተሻለ ታላቅ ለምላም ማርና ወተት የሚያፈሰ ነው። አሁን ነፃነት አለ፣ አገር አለ፤ ጩኸት ተሰምቷል። ጥያቄው ግን እንዴት ነው ወደዚህ ወደ ተባለው ቦታ የሚደረሰው? ማነው ከዚህ ሰውን እንደጉድፍ ከሚቆጥር ሕፃናቸውን ከማህፀን ሲወጡ አያነቀ ከሚገድልና ጨካኝ አረመኔ ከሆነ ገዥ ይህንን ትእዛዝ ተቀብሎ ነፃ ሊያወጣ የሚችል? ቀድሞ ነገር እነሱ ሊያምኑ ይችላሉን? ይህ ጥያቄ ከባድ ጥያቄ ነው። ጥያቄው በዓለም ለተበተንን አገራችንን ናፍቀናል ለምንል በየቀኑ እንደ ኢትዮጵያ ያለ ሁሉ ነገር ያላት አገር የለም፤ እያልን ለምናወራና ምነው ሞቱ በዚያ በሆነ እያልን ለምንመኝ ለዎች ከእግዚአብሔር የተላከ መልዕክት ዛሬውኑ ወደ ኢትዮጵያ አንድትነት ታዛችኋል፤ ብንባል የአምንታ መልሰ የምንሰጥ አለን ወይ? እንኳን በአሜሪካን የተሻለ በሚባለው፣ በዓለም ዙሪያ የምንኖር ለዎችን በአረብ አገር የሚኖሩ ክርስቲያኖች ለልመው ላይሞቱ በጥቁር ጨርቅ ተገንዘው የሚኖሩት እህቶቻችን እንኳን

እንደዚያ ከሚያላዝነው ኑሯችሁ ተላቃችሁ ውጡ ቢባሉ፤ ለዚህ ጥሪ መልስ የሚሰጡት ሰንቶቹ እንደሆኑ አንባቢው ያጠኑት።

ታዲያ ለዚህ ሥራ የተመደበው ሙሴም ከበግ እረኝነት ተጠርቶ ከነበልባል ውስጥ የሚወጣውን ድምፅ ትእዛዝ ለመቀበል አጅግ ከባድ ነበር። ስለዚህ አያምኑኝም፤ አይቀበሉኝም ነው ያለው። መጀመሪያ የሰጠው መልስ እኔ ለዚህ ተልዕኮ ብቁ አይደለሁም ነው። ለዚያ እኔ ከአንተ ጋር ነኝ ተባለ። አንተ ብቻ አይደለህም፤ እኔ ማንኛ ለምትለው ራስህን ለምታዋርደው እኔ ከአንተ ጋር በመሆኔ ማንነትህ ይገለጻል። ሁለተኛው ጥያቄ ደግሞ ማነው የላከኝ ብዬ ነው የምናገረው ተልዕኮውንስ እሸ ልቀበል። ዘፀአት 31 13-14 አንዲህ ይላል፤ “ሙሴም እግዚአብሔርን እነሆ እኔ ወደ እሥራኤል ልጆች በመጣሁ ጊዜ የአባቶቻችሁ አምላክ ወደ አናንተ ላከኝ ባልኩኝ ጊዜ ሰሙሰ ማነው? ባሉኝ ጊዜ፣ ምን እላቸዋለሁ? አለው። እግዚአብሔርም ሙሴን ያለና የሚኖር አኔ ነኝ አለው።” አሁን ሁለት ነገር ተገኘ፤ ይህንን ጩኸት፣ የሰማና እንባቸውን የሚጠርግ፣ እነሱ የማያውቁት፣ እርሱ ግን የሚያውቃቸው ሰሙ ያለና የሚኖር የሚባል፤ ፊተኛም ሕላኛም የሌለው እሱ ብቻ የሆነ ከአራት መቶ ሠላሳ ዓመት በፊት ለአባቶቻቸው ቃል የገባ፣ የአባቶቻቸው አምላክ እግዚአብሔር ነው። ሁለተኛ ደግሞ ለዚህ ታላቅ አምላክ የሚገዛና የሚላክ ሙሴ የተባለ ሥራ አስፈጻሚ ተገኘ። አሁን ይህን ሁሉ ተልዕኮ ከሦስት አቅጣጫ የሚመጡትን ሥራዎች የሚያከናውን ነው። አንደኛ ፈርዖንን ሁለተኛ ነፃ ወጭዎቹ ወይም በባርነት ሥር ያሉት እሥራኤላውያን ሦስተኛ ደግሞ የነፃነት ባለቤት የሆነው እግዚአብሔር ነው።

አሁን ሙሴ የፈርዖንን ሥልጣን፣ የእሥራኤልን እንቢተኝነት፣ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በማጣመር አንድ ትልቅ ሥራ እንዲሠራ ተመርጧል። ይኸውም በባርነት የሚቀጠቀጠውንና ኑሮው የመረረውን ሕዝብ ነፃ ማውጣት ነው። ለዚህ ሁሉ ኃላፊነት ትእዛዝ ሰጭው ክፍል እያንዳንዱ የምትደረገውን ክፍል ማሰጠናት አለበት። ሙሴ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መቀበል አልከበደውም፤

ችግሩ ግን ያን ትእዛዝ በሥራ ላይ ማዋሉ ነው። አንደኛ ፊርዖን ፖለቲከኛና ጉልበተኛ ስለሆነ በሙሴ በአፈ ተብታባው አፍ ተነግሮ የሚሸነፍ አይደለም። ሁለተኛው ነፃ ወጭዎቹ ለዎች ነፃ እንወጣ እያሉ ይጮሃሉ እንጂ ነፃ ለሚያወጣቸው ሰው መታዘዛቸውን ሙሴ እርግጠኛ አይደለም። ለዚህ ሁሉ መልስ እና ትምህርት ይሰጠዋል። እንዴት እንደሚሄድ፣ እንዴት እንደሚሠራ፣ ሙሴ የፈራው ነገር በአሪት ዘፀአት በትክክል በሚከተለው ምዕራፍና ቁጥር ተመዝግቧል። “ሙሴም መለሰ እነሆ አያምኑኝም ቃሌንም አይሰሙም፤ እግዚአብሔር ከቶ እልተገለጠልህም ይሉኛል አለ። በምንም ዓይነት እግዚአብሔር ለአንተ አልተገለጠልህም ነው የሚሉኝ፤ ከቶ ሊያምኑኝ አይችሉም፤ ምንስ ማሰረኝ ሊኖር ይችላል? አንተ ለእኔ መገለጥህ!” (ዘፀአ. 4፡1-2)።

ጥያቄው እውነት ነው፤ በዚህ ርዕስ ከላይ እንደተገለጸው በዓለም ለተበተኑ ኢትዮጵያውያን ቢቀርብ፤ ከራሴ ጀምሮ የተላከው ሰው የሚያታልለኝና የሚሰቅብኝ እንጂ እውነት እግዚአብሔር የላከው መሆኑን መቀበል ይከብዳል። አንባቢም በዚህ እንደሚሰማማ እርግጠኛ ነኝ። አንድ የሚጨበጥና የሚዳስስ ነገርን እንኳ ለመወሰን ወይም ለመስማማትም ሆነ ላለመስማማት ጥሪውን አዳምጠን ከምንለማው ይልቅ ጥሪውን ባቀረበው ሰው ላይ የምንዘባበተው ብልጫ አለን።

ስለዚህ ነው፤ ሙሴ አያምኑኝም፤ እግዚአብሔር ለአንተ መገለጡንና መንገሩን እርግጠኛ አይደለም ይሉኛል ነው የሚለው። እግዚአብሔርም ለዚህ ጥያቄ እንዲህ ሲል ይገልጻል “እግዚአብሔርም እጅህን ወደ ብብትህ እግባ አለው። እጁንም ወደ ብብቱ አገባት፤ ባወጣትም ጊዜ እነሆ፤ እጁ እንደ በረዶ ለምጽ ሆነች።” (ዘፀ. 4፡6)። ሙሴ ለዎች እንዲያምኑትና እግዚአብሔር በትክክል እንደተገለጠለት እንዲያረጋግጡ ሁለት በምትጨበጥና በምትዳስስ በትር ምልክት እንዲያደርግ አንድ እግዚአብሔር ስሙ ማን እንደሆነ፤ የገባው ቃል ኪዳን የትና ከማን ጋር እንደሆነ፤ የሚገልፅ ማረጋገጫ ሰጠው። ይህም ለሙሴ በቂ አይደለም፤ ምክንያቱም ሙሴ ራሱን ደካማና መናገር የማይችል፤ በፈርዖንም

ፊት ቀርቦ ለመከራከር ችሎታ የሌለውና ለዚህም ሥራ ብቁ አለመሆኑን ገለጸ። (ዘፀ 4፡10-11)።

በዚህ ነጥብ ላይ እግዚአብሔር ማንነቱን በትክክል ሲገልፅ እንመለከታለን። አንደበት የሚሰጥ ድግም የሚያደርግ፤ እውር ወይም ዓይናማ ማድረግ የሚችል፤ ሁሉን ቻይ አምላክ መሆኑን ካስረዳ በኋላ፤ በዚህና በሁሉም ቻይነቱ ከርሱ ጋር እንደሚሆን ነገረው። ቢሆንም ሙሴ ለእንደዚህ ዓይነቱ ነገርም ብቁ አይደለም አለ። አሁንም እንደገና ወንድሙ አሮን ከርሱ ጋር መሆን እንደሚችልና የነሱ ጉዳይ መታዘዝ እንጂ ሥራውን የሚሠራው እራሱ እግዚአብሔር እንደሆነ አስረዳው። (ዘፀአ. 4፡15)። የማጠቃለያ ቃል እንዲህ ይላል “ይህችም ተአምራት የምታደርግባትን በትር በእጅህ ይዘሃት ሂድ!” (ዘፀአ. 4፡16)። በማለት ምንም ዓይነት የማምለጫ መፍትሔ እንደሌለው ከተግሣፅ ጋር አዘዘው። ከዚህ በኋላ ሙሴ ጉዞውን ሲቀጥል “ሙሴም የእግዚአብሔርን በትር ይዞ ሂደ። ጉዞው ከእግዚአብሔር ጋር እንደሆነ የኃይል ምልክት የሆነችውን በትሩን ይዞ ወደ ግብፅ ተጓዘ!” (ዘፀአ. 4፡21)። ወንድሙ አሮንና ሌሎቹ ዕብራውያን አቀባበል ሲያደርጉለት እናያለን (ዘፀአ. 4፡27)።

በአቀባበሉ ጊዜ፤ እግዚአብሔር ለሙሴ ምን እንዳለው፤ የተገለጠለት መሆኑን፤ የተአምራቱ መግለጫ የሆነችው የእግዚአብሔር በትርና ያደረገውን ተአምራት በሙሉ ካስረዳ በኋላ አመጣጡም ዕብራውያንን ነፃ ለማውጣት እንደሆነ ሲነግራቸው ደስታቸውን በሚከተለው ዓይነት ገልጸዋል። ሕዝቡም አመኑ፤ እግዚአብሔርም የእሥራኤልን ልጆች እንደጎበኘ፤ ጭንቀታቸውንም እንዳየ፤ በሰሙ ጊዜ አንሰቡ፤ ሰገዱም። ይህ ቃል ሙሴ ይፈራው የነበረውን የመጀመሪያውን ስጋት አቃሏል። ከሦስት አቅጣጫ የነበረው ውጥረት አሁን አንዱ ተቃለለለት። በዚህ መሠረት እንደሙሴ አስተሳሰብ የሚቀጥለው ሥራው ቀላል እንደሚሆን አልተጠራጠረም።